

Johanna Forsell

PÄIVÄKODIN ARKI LAPSEN SILMIN

**Yksityisen päiväkodin liiketoimintasuunnitelman laadinta
hyödyntäen lasten osallisuutta päätöksen teossa**

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutus
Joulukuu 2014**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika joulukuu 2014	Tekijä/tekijät Johanna Forsell
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi PÄIVÄKODIN ARKI LAPSEN SILMIN Yksityisen päiväkodin liiketoimintasuunnitelman laadinta hyödyntäen lasten osallisuutta päätöksen teossa		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		Sivumäärä 46+ 6
Työelämäohjaaja Tiina Saraluhta, Lastentarhanopettaja, yrittäjä		
<p>Tämä on projektioinnäytetyö, jossa selvitin sosiaalialan yrittäjyyttä ja omia yrittäjyysvalmiuksia sekä lasten osallisuutta päiväkodin arjessa. Opinnäytetyöni tavoite oli liiketoimintasuunnitelman laadinnan kautta perehtyä ja saada vahvistusta päiväkotiyrittäjyyteen. Toiminnallisena tavoitteena oli saada kokemusta lasten pienryhmätoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta. Projektioinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutui yksityisessä päiväkotit Lastenkammarissa.</p> <p>Päiväkotiyrittäjyyteen liittyvissä kysymyksissä projektioinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää itselleni ja mahdollisesti myös muille sosiaalialan yrittäjyydestä kiinnostuneille, mitä yrityksen perustaminen vaatii. Projektin tarkoitus oli selvittää, miten lasten osallisuus näkyy päiväkodin arjessa. Tarinoiden ja pienryhmä toimintojen avulla oli tarkoitus havainnoida ja hyödyntää lasten mielenkiinnon kohteita päiväkodin arjessa.</p> <p>Pienryhmätoimintoja varten kirjoitin lapsille Nunu-nallen tarinoita, joiden avulla lasten oli helpompi samaistua uutena lapsena päiväkotiin tulleen nallen rooliin. Projektin aikana tein havaintoja lapsista ja heidän leikeistään päiväkodissa. Toteutin lapsille kyselyn, joka vastasi omia havaintojani lasten mielenkiinnon kohteista. Kysely koski lasten mielenkiinnon kohteita ja kokemuksia päiväkodin arjesta Yksityisessä päiväkotit Lastenkammarissa. Lasten kokemukset päiväkodin arjesta olivat myönteisiä. Ikäjakama lasten välillä oli 3-6 vuotta.</p> <p>Projektioinnäytetyössä selvitin varhaiskasvatuksen laatua, lapsilähtöisyyttä ja lasten osallisuutta sekä yrittäjyyttä sosiaali- ja terveysalalla. Kokonaisuudessaan opinnäytetyö auttoi orientoitumaan ja harkitsemaan sosiaalialan yrittäjyyttä ja oman päiväkodin perustamista. Liiketoimintasuunnitelma oli hyvä pohja jatkoa ajatellen ja liikeideaan sain paljon pohdittavaa lasten näkökulmasta katsoen.</p>		

Asiasanat

Lapsilähtöisyys, lapsen osallisuus, liiketoimintasuunnitelma, päiväkodin arki, sosiaalialan yrittäjyys, varhaiskasvatus, yksityinen päiväkotit

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari Unit	Date December 2014	Author/s Johanna Forsell
Degree programme Bachelor of social services		
Name of thesis ORDINARY KINDERGARTEN DAY FROM CHILDREN'S POINT OF VIEW Preparation of a Business Plan for Private Day Care Center, Using Children's Participation in Decision Making		
Instructor Anne Jaakonaho		Pages 46 + 6
Supervisor Tiina Saraluhta, Kindergarten teacher, entrepreneur		
<p>This is project thesis, in which I clarified the entrepreneurship in social care and my own entrepreneurial readiness as well as children's participation in an ordinary kindergarten day. The aim of this thesis was through the preparation of business plan to learn and get the boost in kindergarten entrepreneurship. The functional aim was to gain experience of the planning and implementation in children's group activities. The project thesis was completed in private kindergarten Lastenkammari.</p> <p>The aim of the issues related to kindergarten entrepreneurship was to clarify to me and to other people who might be interested to start a new enterprise that what it requires to start such an enterprise. Purpose of the project was to find out how children's participation is reflected in an ordinary kindergarten day. Stories and small group activities were designed to observe and take advantage of the children's interests in an ordinary kindergarten day.</p> <p>For the children, I wrote stories about teddy bear Nunnu, which helped children to identify themselves as a new child in kindergarten. During the project, I observed children and their activities in the kindergarten. I implemented a survey for the children, which matched my own observations about children's interests. The survey was concerning children's own interests and experiences of an ordinary kindergarten day in Lastenkammari. Children's experiences of an ordinary kindergarten day were positive. The age distribution of children was between 3-6 years.</p> <p>The thesis was focused on the quality of the kindergarten, child orientation, child's participation as well as entrepreneurship in social care. The project helped me to orientate and consider the entrepreneurship in social care and to start my own kindergarten. The business plan was a good basis for the future plans about kindergarten and for the business idea I got a lot to think about from the children's point of view.</p>		

Key words

Child-oriented education, child's participation, business plan, ordinary kindergarten day, entrepreneurship in social care, early childhood education, private kindergarten

TIIVISTELMÄ ABSTRACT

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN SUUNNITTELU	3
2.1	Yrittäjyyden näkökulma ja liiketoimintasuunnitelma	4
2.2	Pienryhmätoiminnot lasten osallisuuden tukemiseksi Lastenkammarissa	4
3	PÄIVÄKOTI YRITTÄJYYTEEN LIITTYVÄÄ ASIANTUNTIJATIETOA	6
3.1	Yrittäjyyden edellytykset yleisesti sosiaali- ja terveysalalla	6
3.2	Liiketoimintasuunnitelma yritystoiminnan alustana	7
3.3	Näkökulmia sosiaalialan yrittäjyydestä	9
3.4	Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyttä ohjaava lainsäädäntö	11
3.5	Lasten päivähoito yksityisenä palveluna	14
3.6	Varhaiskasvatuksen arvot	17
3.7	Laatu varhaiskasvatuksessa	20
3.8	Näkökulmia Reggio-Emilia pedagogiikasta	23
3.9	Havaintoja Lastenkammarin osallistamisesta kyselyn avulla	25
3.10	Yhteenveto päiväkotiyrittäjyydestä	27
4	PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	28
4.1	Liiketoimintasuunnitelman laadintaprosessi	29
4.2	Pienryhmätoiminnot Lastenkammarissa	29
4.3	Projektin kokonaisuus	33
5	PROJEKTIN ARVIOINTI	35
5.1	Lasten arviointi kyselyn avulla	35
5.2	SWOT-analyysi	36
5.3	Projektin loppuarviointi	37
6	POHDINTA	38
	LÄHTEET	42
	LIITTEET	
	KUVIOT	
	KUVIO 1. Projektioinnäytetyön muodostuminen	3
	KUVIO 2. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sektorit hyvinvointiyhteiskunnassa	12
	KUVIO 3. Reggio Emilia-pedagogiikan kolme pääarvoa	24
	KUVIO 4. Sosionomin varhaiskasvatuskompetenssit.	39
	TAULUKOT	
	TAULUKKO 1. Mitä haluaisit tehdä päiväkodissa?	26
	TAULUKKO 2. Projektin tavoitteet	28
	TAULUKKO 3. Mitä pidit Nunnu-nallen leikkihetkistä?	35
	TAULUKKO 4. SWOT-analyysi valmiuksista päiväkotiyrittäjänä	36

1 JOHDANTO

Pohdinta opinnäytetyön aiheesta alkoi syksyllä 2012, kun kuulin mahdollisuudesta liittää siihen sosiaalialan yrityksen perustamisen. Tavoitteena on laatia liiketoimintasuunnitelma yksityiselle päiväkodille ja samalla toivon opinnäytetyöni rohkaisevan myös muita sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita sekä työntekijöitä miettimään sosiaali- ja terveysalanpalveluiden yrittäjyyttä ja oman yrityksen perustamista. Vaikka opinnäytetyöni koskee lähinnä päiväkotitoiminnan yrittäjyyttä, antaa se myös kuvan ja tarvittavaa tietoa myös muille sosiaali- ja terveysalan yritystä pohtiville. Yrityksen perustamisessa ja siihen liittyvissä asioissa yhteistyökumppanina on Uusyrittäjäkeskus Firmaxin yritysneuvoja.

Kansalaisten tarve saada sosiaali- ja terveyspalveluita on kasvanut vuosien saatossa, eivätkä kunnat tai valtio pysty yksin tuottamaan palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Niinpä yrittäjyys ja järjestötoiminta ovat lisääntyneet sosiaali- ja terveysalalla viime vuosina. Stakesin raportin (2007) mukaan yli puolet sosiaalipalveluista on yksityisiä palveluntuottajia. Sosiaali- ja terveyspalveluidentuottajien asiakaskunta on laaja, sillä julkiselta puolelta asiakkaina ovat esimerkiksi Kela, kunnat sekä Valtionkonttori. Julkisten asiakkaiden lisäksi sosiaali- ja terveysalanpalveluidentuottajien asiakkaina ovat myös ns. yksityisasiakkaat eli kansalaiset (Stakes 2007).

Toteutan opinnäytetyöni projektina, jonka toiminnallinen tavoite on saada kokemusta varhaiskasvatuksesta ja lasten pienryhmätoiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta päiväkodin arjessa. Tätä kautta oma ammatillinen osaaminen varhaiskasvatuksessa ja päivähoidossa kehittyy ja saan varmuutta päiväkotiyrittäjyyteen myös sitä kautta. Tekemällä yhteistyötä yksityisen päiväkotin Lastenkammarin työntekijöiden kanssa, saan kuulla heidän kokemuksiaan yrittäjyydestä sekä lasten osallistamisesta päiväkodin arjessa.

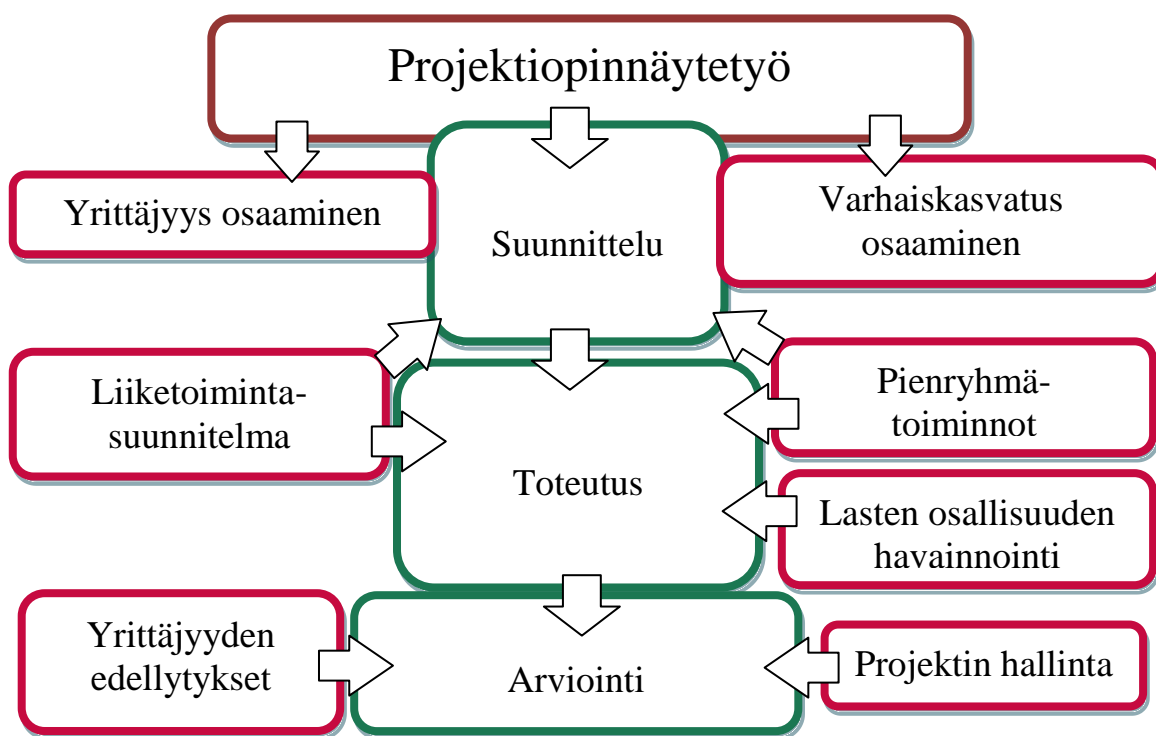
Projektiopinnäytetyöhöni kuuluu liiketoimintasuunnitelman laadinnan lisäksi pienryhmätoiminnan suunnittelua, joiden tarkoituksena selvittää lasten osallisuutta ja kokemuksia päiväkodin arjesta. Pienryhmätoiminnat toteutin yksityisen päiväkotin Lastenkammarin lapsiryhmässä, jossa on 2-6 -vuotiaita lapsia. Työelämän ohjaaja on lastentarhanopettaja ja yksityisen päiväkotin Lastenkammarin yrittäjä. Pienryhmätoiminnat toteutin keväällä 2014. Tuolloin pyrin havainnoimaan päiväkodin arkea sekä lasten osallisuutta ja heidän mielen-

kiinnon kohteitaan. Näitä halusin hyödyntää pienryhmätoimintojen suunnittelu ja toteutus vaiheissa. Halusin myös selvittää, mikä on lasten mielestä mukavaa päivähoidossa, jotta voin tulevaisuudessa suunnitella oman päiväkodin toiminta-ajatusta, hyödyntäen lasten näkökulmaa ja toiveita.

Yrittäjyyttä ja sen lähtökohtia pohdin luvussa kolme, jossa myös lisäksi paneudun nimenomaan päiväkotiyrittäjyyteen, sen haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Koska oma päiväkotihaave on ollut minulla pitkään, olen saanut opintojen, työharjoitteluiden ja työn kautta huomata ja kokea erilaisia asioita, joita haluan toteuttaa omassa päiväkodissa. Näitä ovat olleet mm. Reggio Emilia-päiväkoti harjoittelu, josta dokumentointi ja lapsilähtöisyys ovat kiinnostavia aiheita. Oman päiväkotini toiminta koostuu erilaisten kokemusten tuomista ajatuksista, joita ovat kasvatuskumppanuus, lapsilähtöisyys ja lasten osallistaminen päiväkodin arjessa. Lasten osallisuus päivähoidon toiminnan suunnittelussa tuo lapsille mielihyvyyttä hoitopäivien ajaksi ja lisää yhteisöllisyyden tunnetta lapsiryhmässä.

2 PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN SUUNNITTELU

Projektiopinnäytetyön idea tuli jo aika pian mieleen opiskelujen alussa, kun kuulin mahdollisuudesta tehdä opinnäytetyö sosiaalialan yrittäjyydestä. Opintojen alussa tiesin haluavani lastentarhanopettajan (AMK) kelpoisuuden ja päädyin projektimuotoiseen opinnäytetyöhön, jossa pyrin selvittämään lasten osallisuutta päivähoidon arjessa. Oman päiväkodin perustamista ja ideointia olen kypsyttellyt vuosien ajan ja siksi halusin tehdä juuri tämän projektiopinnäytetyön. Tämän projektin aikana minulla on ollut mahdollisuus yhdistää kaksi suurta haavetta, yrittäjyys sekä oman varhaiskasvatus osaamisen kehittäminen.

KUVIO 1. Projektiopinnäytetyön muodostuminen.

Kuvio 1 selventää, miten olen jakanut projektiopinnäytetyöni kahteen osaan. Toisena aiheena oli yrittäjyys osaamisen kartoittaminen. Tavoitteena oli perehtyä päiväkotiyrittäjyyteen liiketoimintasuunnitelman laadinnan kautta. Halusin selvittää, mitä yritystoiminnan aloittaminen vaatii sosiaali- ja terveysalalla. Yrittäjyys osaamisen lisäksi halusin selvittää, miten lasten osallisuutta voi hyödyntää ja miten se näkyy päivähoitossa. Oman varhaiskasvatus osaamisen tavoitteeksi asetin pienryhmätoimintojen suunnittelun ja toteutuksen. Arviointi osuudessa pohdin projektiopinnäytetyöstä saatujen tietojen kautta omia yrittäjyy-

den edellytyksiä sekä yrittäjyysosaamistani. Pienryhmätoiminnan suunnittelu ja toteutus ovat osa koko projektin hallinnan arviointia.

2.1 Yrittäjyden näkökulma ja liiketoimintasuunnitelma

Jaoin projektiopinnäytetyöni kahteen osaan, joista toisena pääaiheena on yrittäjyys osaaminen. Aloitin opinnäytetyön syksyllä 2012, kun kävin tutustumassa Uusyrittäjäkeskus Firmaxiin, Kokkolassa. Esittelin aiheeni ja suunnitelmiani yritysneuvojalla, joka työskentelee ja tukee uusien yrittäjien kanssa. Tuolloin sain tunnukset Internetissä olevaan Liiketoimintasuunnitelma-alustaan. Projektin aikana täydentelin liiketoimintasuunnitelmaa aina sitä mukaa, kun olin saanut lisää tietoa yrittäjyydestä. Yrittäjyyteen ja uuden yrityksen perustamiseen kuuluu liiketoimintasuunnitelman laatiminen, joka on osa oppimisprosessia tämän opinnäytetyön aikana. Yrittäjyyteen kuuluu erilaisten asioiden vertailu ja pohdinta, niin että yritystoiminta on toimintakelpoinen ja luotettava. Projektin aikana yritysneuvoja tarkisti ja kommentoi liiketoimintasuunnitelmaani ja vaati täydennyksiä siihen, joita sitä korjailin. Ohjaavalla opettajallani oli myös mahdollisuus kommentoida sekä pyytää täydennyksiä liiketoimintasuunnitelmaani projektin aikana. Liiketoimintasuunnitelmassa ja oman päiväkodin perustamisessa täytyy yrittäjyyden näkökulman lisäksi pohtia asiakaan näkökulmaa ja varhaiskasvatuksen vaateita päivähoidon toteuttamisessa

Tietoperusta koostuu yrittäjyyteen liittyvistä edellytyksistä, joita uuden yrittäjän on hyvä pohtia ennen yrityksen perustamista. Tässä opinnäytetyössä selvennän yritystoiminnan lähtökohtia ja mitä yrittäjyys on sosiaali- ja terveysalalla. Lisäksi olen syventynyt päiväkotiyrittäjyyteen ja sitä myötä varhaiskasvatuksen laatuun. Olen tuonut ilmi myös itseäni kiinnostavia varhaiskasvatuksen arvoja. Projektiorganisaatioon kuuluu minun lisäksi ohjaava opettaja, työelämän ohjaaja sekä Lastenkammarin työntekijöitä. Yrittäjyysneuvontaa ja ohjausta antaa Uusyrittäjäkeskus Firmaxin edustaja ja yritysneuvoja.

2.2 Pienryhmätoiminnat lasten osallisuuden tukemiseksi Lastenkammarissa

Toinen pääaiheeni on varhaiskasvatusosaaminen, joka oli projektin toiminnallinen osuus. Suunnittelin pienryhmätoimintaa yksityisen päiväkotiyrittäjän Lastenkammarin lapsille. Pienryh-

mätoimintojen tarkoituksena oli selvittää, miten lasten osallisuus näkyy päiväkodin arjessa. Projektin aikana pyrin havainnoimaan lasten leikkejä ja toimintaa päiväkodissa ja sen mukaan suunnittelin pienryhmätoiminnan toteutusta. Havainnointi auttoi minua suunnittelemaan toimintaa sen perusteella, mitkä leikit ja asiat huomasin olevan lasten mielenkiinnon kohteita. Tarkoituksena oli myös haastatella lapsia, jolloin heillä oli mahdollisuus kertoa omia ajatuksia päiväkodin arjesta Lastenkammarissa. Apuna pienryhmätoimintojen rauhoittamiseen olin ajatellut käyttää nallea, joka haluaa tutustua päiväkodin toimintaan ja lasten arkeen päivähoidon aikana. Tarinan ja nallen kautta lasten on helpompi lähestyä päiväkodin arjen asioita, koska ne ovat uusia nallelle.

Oman päiväkodin perustaminen vaatii ammatillista pohdintaa ja tavoitteena on tämän projektin myötä saada vahvistusta päiväkotiyrittäjyyteen. Projektin toteutuminen yksityisessä päiväkodissa mahdollisti tutkimaan ja pohtimaan, millaista on laadukas ja hyvä varhaiskasvatus. Projektin aikana keskustelin ja pohdin päiväkotiyrittäjyyttä Lastenkammarin yrittäjien kanssa. Heiltä sain tutkittavakseni tarvittavaa materiaalia päiväkotiyrityksen perustamiseen, joka oli enemmän konkreetista ja auttoi selvittämään vaadittavia asioita. Selvitin myös minua itseäni kiinnostavia asioita varhaiskasvatuksen kentältä, joita haluan nostaa esille, koska koen, että ne ovat pohja päivähoitotoiminnassa.

3 PÄIVÄKOTI YRITTÄJYYTEEN LIITTYVÄÄ ASIANTUNTIJATIETOA

Yrittäjyys on ollut työ- ja elinkeinoministeriön yhtenä painopisteenä vuoden 2009 talousarvioesityksessä. Tavoitteena on ollut siitä lähtien lisätä yrittäjyyttä ja samalla vähentää työttömyyttä. Työ- ja elinkeinoministeriö on mukana yritysten kehittämisessä ja kannustaa yrittäjyyteen. Parantaakseen yrittäjyyden mainetta työ- ja elinkeinoministeriö tukee ja kehittää yrityksiä toimintaympäristön lainsäädännöllä sekä myöntämällä rahoitusta yrittäjille. Pyrkimyksenä on luoda hyvät olosuhteet uusille yrittäjille sekä ylläpitää kilpailukykyä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.) Laadukkaan työn varmistamiseksi kunnat ja Aluehallintovirasto (AVI) tekevät tarkastuksia ja vaativat sosiaali- ja terveysalan yrityksiä tekemään tarvittavat muutokset, jotta yrityksen toiminta vastaa asetettuihin lakeihin sekä asiakkaiden tarpeisiin. (Aluehallintavirasto 2013.)

3.1 Yrittäjyyden edellytykset yleisesti sosiaali- ja terveysalalla

Yrittäjäksi ryhtyminen on oma prosessinsa, jossa täytyy pohtia omia yrittäjän ominaisuuksia. Vahva itsetuntemus auttaa refleктоimaan eli arvioimaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan, jotta selviää soveltuuko yrittäjäksi. Omaa yrittäjyyttä ja sen edellytyksiä pohtiessa tulee huomioida omat tiedot ja taidot sekä niiden hyödyntäminen ja soveltaminen. Yrittäjällä on hyvä olla tietynlaisia ominaisuuksia, jotka ovat yrittäjyyden kannalta eteenpäin vieviä. Näitä ovat mm. pitkäjänteisyys, määrätietoisuus, rohkeus, kärsivällisyys, joustavuus, energisyys, innostuneisuus sekä luovuus ja halu menestyä työssään. (Meretniemi & Ylönen 2009, 10–11; Parkkinen 1999, 62–63.)

Pirinen (2000, 170) toteaa, että yritteliäs toiminta näkyy jo pienissä lapsissa, joilla on kiinnostus ja halu oppia uutta. Sisäinen yrittäjyys voi olla henkilön voimavara läpi elämän. Elinympäristö ja yksilön valinnat antavat suunnan koko elämän arvopohjalle, jolla on vaikutusta myös ihmisen asenteisiin ja yrittäjyyteen. Lähiympäristö ja yrittäjämönteisyys ovat yrittäjyyteen kannustavia tekijöitä (Kosola 2001). Asennoituminen yrittäjyyteen on yksilön suhtautumista myös ympäröivään maailmaan. Motivoitunut henkilö on valmis elinikäiseen oppimiseen ja ottaa oppimisen positiivisena mahdollisuutena kehittyä. Tätä taitoa vaaditaan yrittäjältä. Elinikäisen oppimisen ja ihmisen persoonallinen ominaisuuksien li-

säksi yritteliäällä henkilöllä on halu työskennellä yhteisen hyvän eteen, jolla on energiaa ja voimavaroja kehittää ja rakentaa uutta omalla alallaan. (Eronen 2005, 30–32.)

Yrittäjyys on parhaimmillaan antoisaa yrittäjälle, kun hän saa toteuttaa itseään ja ideoitaan. Uudet mahdollisuudet ja haasteet tuovat yrittäjyyteen oman lisänsä, sillä näin yrittäjä pääsee kehittämään itseään, työtään ja ammatti-identiteettiä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 10–11.) Yrittäjäksi ryhtymisen motivaationa ajatellaan usein ensimmäisenä taloudellisia motiiveja, mutta tutkimusten mukaan suurin motivaatio yrittäjyydelle on työn riippumattomuus ja itsenäisyys. Itsenäisyys ja autonomia antavat yrittäjälle mahdollisuuden toteuttaa omia haaveitaan ja yksi motivaatio yrittäjyydelle onkin luovuuden kehittäminen. (Sutinen & Viklund 2004, 40–41.) Yrittäjyys on ihmisen suhtautumis-, ajattelu- ja toimintatapa työhön (Pirinen 2000, 172).

3.2 Liiketoimintasuunnitelma yritystoiminnan alustana

Yrittäjyyteen liittyy vahvasti henkilökohtaiset tekijät, kuin myös halu olla vaikuttamassa yhteiskunnallisiin muutoksiin ja rakenneuudistuksiin. Usein yrittäjyyttä pohtiva henkilö kokee vahvasti halun menestyä ja hän on valmis haasteisiin. Yrittäjällä on luottamusta omiin kykyihin ja tämä rohkaisee ottamaan riskejä. Ajatus yrittäjyydestä ohjaa henkilöä miettimään sopivaa yritysidea omien vahvuuksien ja mielenkiinnon mukaan. Yrittäjä tarvitsee toimivan liikeidean, jonka runko ja perusta laaditaan liiketoimintasuunnitelmassa. Liiketoimintasuunnitelma helpottaa yrittäjää ja toimii selkeänä ohjenuorana, johon on kirjattu yrityksen toiminta, visio ja strategia. Liiketoimintasuunnitelma toimii hyvänä apuvälineenä yrittäjälle ja täsmentää yrityksen liikeideaa. Suunnitelmaan kirjataan tavoitteet sekä se ohjaa ja antaa keinoja saavuttaa päämäärät yritystoiminnassa. (Meretniemi & Ylönen 2009, 24; Puustinen, 2006, 39.)

Hyvässä liikeideassa voi olla jotain vanhaa ja jotain uutta. Liikeidea voi olla jo toteutettu idea, mutta uuden yrityksen ja menestyksen kannalta on hyvä soveltaa ja suunnitella uutta, jotta idea erottuu markkinoilla. Aloittavan yrittäjän täytyykin pohtia miten oma yritys menestyy. Hyvä liikeidea on yksinkertainen ja selkeä kokonaisuus, joka mahdollistaa hyvän taloudellisen tasapainon kohtuullisella määrällä työtä. Hyvä ja toimiva liikeidea johtaa yrityksen menestymiseen ja asiakkaiden tyytyväisyyteen. Yrittäjän on tärkeä tietää mitä

tekee ja miksi. Kriittinen arviointi ja tarkastelu omaa liikeideaa kohtaan auttavat ymmärtämään sitä ja tarvittaessa kehittämään liikeideaa vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Kilpailutuksen kannalta on hyvä välillä käydä läpi liiketoimintaa ja ideoita uutta, jotta yrityksen laatu pysyy vahvana ja tuottavana yrityksenä. (Pirinen 2000, 180; Puustinen 2006, 41–51.)

Yritystoimintaa aloittaessa on pohdittava millainen yritysmuoto on sopivin vaihtoehto. Yritysmuotoa valittaessa on otettava huomioon erilaisia seikkoja, kuten yrityksen perustajien määrä, pääoman tarve, toiminnan luonne, verotus sekä vastuunjako perustajien kesken. Yritysmuotoja ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. (Yrityssuomi 2014.) Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi on yksinkertaisin yritysmuoto. Osakkaana on yksi luonnollinen henkilö, joka vastaa yritykseen liittyvistä päätöksistä ja sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Tämä tarkoittaa, että yksityisellä elinkeinonharjoittajalla on omat erilliset pankkitilinsä henkilökohtaisen omaisuuden ja yksityisliikkeen kirjanpitoa varten, mutta yrittäjä on vastuussa yrityksen tappioista ja veloista. Toiminimen perustamiseen riittää ilmoitus kaupparekisteriin. (Sutinen & Viklund, 2004, 96–97.)

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat henkilöyhtiöitä, jotka vaativat vähintään kahden yhtiömiehen yrityksen perustamiseen. Avoimessa yhtiössä yhtiömiehet tekevät keskinäisen sopimuksen ja he vastaavat yhtiön sitoumuksista omalla henkilökohtaisella omaisuudella ja tekevät päätökset yhdessä, jollei sopimuksessa toisin ole sovittu. Sijoitukseksi riittää heidän työpanoksensa. Kommandiittiyhtiössä on vastuunalaisen yhtiömiehen lisäksi äänetön yhtiömies, joka sijoittaa yritykseen rahaa tai omaisuuttaan. Äänetön yhtiömies eroaa vastuunalaisesta yhtiömiehestä siten, että hänellä ei ole päätöksenteko oikeutta eikä vastuuta yhtiön toiminnasta. Äänetön yhtiömies saa korkoa yrityksen tuottamasta voitosta. Henkilöyhtiö sopii silloin, kun yrittäjien välillä on luotettava suhde, kuten esimerkiksi perheyritys. (Sutinen & Viklund, 2004, 98.)

Osakeyhtiön rekisteröiminen vaatii osakepääomaa, joka on yksityisellä osakeyhtiöllä vähintään 2500 euroa ja julkisella osakeyhtiöllä 80 000 euroa. Vastuu yhtiön sitoumuksista rajoittuu siihen sijoitettuun osakepääomaan, jonka osakkeenomistajat ovat sijoittaneet yhtiöön. Osakeyhtiötä voi olla perustamassa yksi tai useampi henkilö, jotka jakavat päätösvalan omistamillaan osakkeilla. Mitä enemmän osakkeita omistaa, sitä enemmän on pää-

täntävaltaa. Hallinnollisesti osakeyhtiö on raskaampi kuin muut yhtiömuodot, sillä osakeyhtiöllä tulee olla myös hallitus, jonka osakkeenomistajat ovat valinneet. (Sutinen ym. 2004, 100–102.) Hallituksen toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa, mutta yhtiön päätöksenteko jakautuu osakeyhtiölain (21.7.2006/624) mukaisesti yhtiökokouksen, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken.

Yrityksen rahoituspuolta varten on hyvä pohtia liiketoimintasuunnitelmassa muun muassa resursseja, markkinointia, asiakaskuntaa sekä henkilöstöä. Yrityksen rahoitussuunnitelmassa on otettava huomioon yritystä koskevat vakuutukset sekä kirjanpito. Yrityksen rahoitusta suunniteltaessa on otettava huomioon yritystoiminnan käynnistämiseen vaadittavat erilaiset investoinnit, kuten irtaimisto, kiinteistövuokra ja henkilöstön palkkaaminen. (Meretniemi & Ylönen 2009, 33.) Usein yrittäjä itse joutuu myös sijoittamaan yritykseen, mutta saa tukea erilaisilla rahoituksilla, kuten starttiraha. Rahoitussuunnitelma arvioi yrityksen kannattavuutta sekä aikaa yrityksen tuloksellisuuden saavuttamiseen. (Puustinen 2006, 67.)

3.3 Näkökulmia sosiaalialan yrittäjyydestä

Sosiaali- ja terveysalan yrityksen onnistumisen edellytyksiä ovat ammattitaito, alan työkokemus sekä hyvät suhteet julkisen sektorin ja yhteistyö tahojen kanssa (Pirinen 2000, 180.) Usein yrittäjäksi ryhdytään, kun nähdään tarvetta kehittää uutta ja halutaan olla vaikuttamassa oman alan kehitykseen. Yrittäjyys lähtee tarpeesta parantaa epäkohtia, joita on voinut kokea aiemmassa työssään. Yrittäjiltä vaaditaan erilaisia tietoja ja taitoja sen mukaan, minkä alan yrityksestä on kyse. Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyys on toimintaa, joka tarjoaa ihmisille sosiaali- ja terveysalan palveluita yksityisellä puolella. Julkinen sektori ei tänä päivänä pysty yksin tarjoamaan sosiaali- ja terveysalan palveluita asiakkaiden tarpeisiin vastaten, joten sosiaali- ja terveysalan palvelutuotanto koostuu nykyisin sekä yksityisesti että julkisesti tuotetuista palveluista. (Pirinen 2000, 176) Yksityisten palveluiden tarkoitus on täydentää ja monipuolistaa julkisia hyvinvointipalveluita (Österberg-Högstedt 2009, 9).

Sosiaalityö on osa hyvinvointijärjestelmää, joka ohjaa, neuvoo ja auttaa ihmisiä arjen haasteissa. Suhde ihmisoikeuksiin ja eettisyyteen korostuu sosiaalityössä, kun keskitytään asiakkaan auttamiseen. Sosiaalityön yhteiskunnalliset tavoitteet on saada muutosta ja kehitystä aikaan, jotta välttyttäisiin syrjäytymiseltä. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio

2011, 165.) Jotta syrjäytymiseltä vältytään, sosiaalialan ammattilaisella on vastuu omista eettisistä ratkaisuistaan, joissa hänen tulee kunnioittaa jokaisen asiakkaan itsemääräämisoikeutta (Talentia 2012). Sosiaalialan ammattilaisen eettinen osaaminen näkyy neutraalina toimintana sekä yksilöllisyyden huomioimisena ja ihmisarvotuksena. Eettisyys liittyy vahvasti sosiaalialaan, kun joudutaan puuttumaan asiakkaan oikeuksiin ja etsimään vaihtoehtoisia ratkaisuja. Silloin kun on vaikeaa määritellä oikeaa tai väärää toimintatapaa, ihminen pohtii eettisiä eroja. Eettinen arviointi osoittaa työntekijän ammatillisuutta omassa työssään. (Mäkinen ym. 2011, 165; Rauas 2013, 17.)

Yrittäjyyden kannalta ammattieettinen osaaminen tuo luotettavuutta asiakaskunnalle. Sosiaalialan ammattilaisen avoin ja rehellinen toiminta takaa hyvän suhteen asiakkaisiin ja samalla tuo hyvää mainosta yritykselle. Ammattietiikan lähtökohta on asiakkaan eduista huolehtiminen, jota myös sosiaalialan yrittäjän tulee tavoitella. Asiakkaan kuunteleminen on tärkeää hänen elämäänsä koskevissa päätöksissä. Tällöin sosiaalialan ammattilainen joutuu pohtimaan ja kyseenalaistamaan omaa toimintaansa ja asettumaan toisen asemaan, mikä on tärkeää prosessin jatkon kannalta. Yrittäjyyteen liittyvä ammattieettisyys on juuri tätä, että joutuu pohtimaan oikeita ratkaisuja sekä yrityksen, että asiakkaiden kannalta. Yrittäjä ei luota vain jo hyvänä todettuihin ratkaisuihin ja rutiineihin vaan on valmis kehittämään käytäntöjä. Tärkeintä on kuitenkin huolehtia palvelun laadusta vaikka ajatukset ja arvomaailma eivät aina asiakkaan kanssa kohtaa. (Mäkinen ym. 2011, 165; Rauas 2013, 17.)

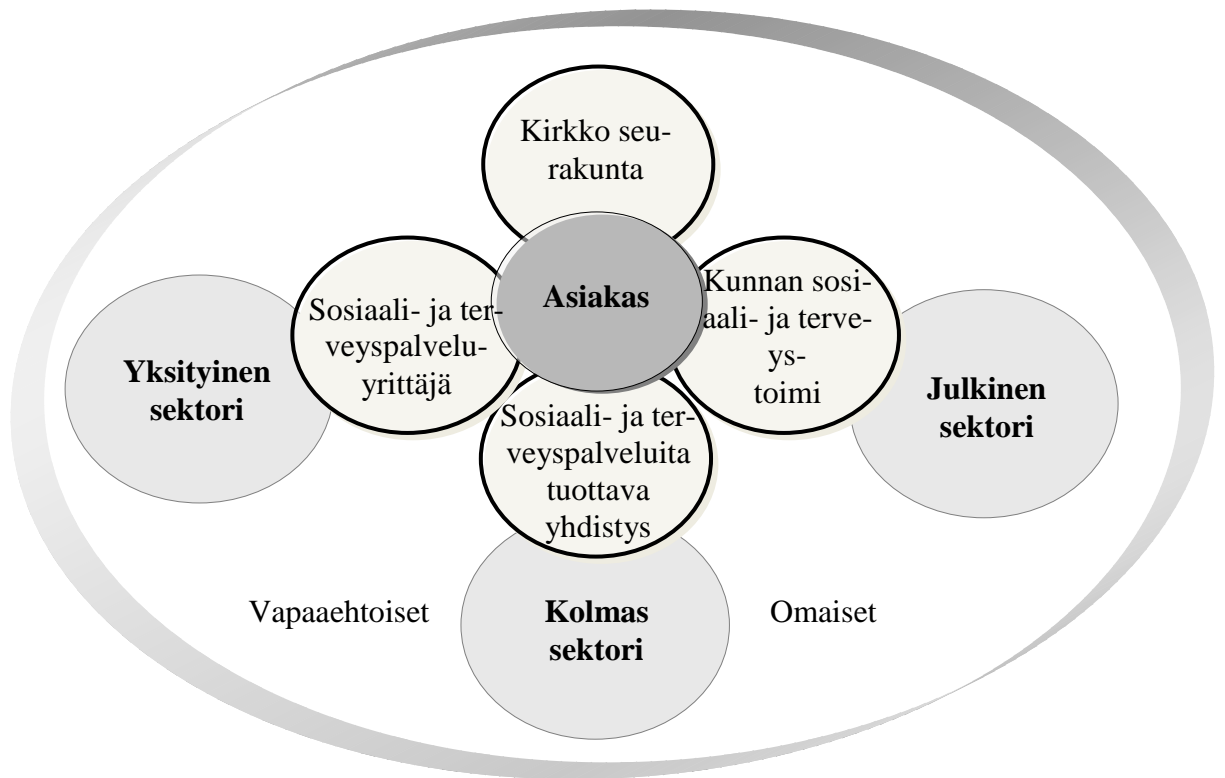
Asiakaslähtöinen toiminta huomioi asiakkaan tarpeet yksilöllisesti ja luo tasa-arvoista ja luottamuksellista vuoropuhelua asiakkaan ja ammattilaisen välille. Osallistava yhteistyösuhte asiakkaan kanssa auttaa muutokseen ja uudenlaiseen käsitykseen itsestä sekä auttaa näkemään tulevaisuuden positiivisena. Asiakaslähtöisyys on sosiaali- ja terveysalan palveluiden kehittämisen perustavoitteita, jolla luodaan yksilöllistä palvelua asiakkaille. (Mäkinen ym. 2011, 99.) Sosiaalialan yritykset voivat lakien ja säädösten puitteissa tuottaa laadukasta palvelua vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Palvelun tuotteistaminen on tällöin asiakaslähtöistä, mikä on tänä päivänä monen toiminnan lähtökohta. Palvelun tuotteistaminen on asiakaslähtöistä kehittämistä, jonka avulla suunnitellaan ja määritellään palvelun sisältö, laatu sekä palvelun kustannukset mahdollisimman taloudellisesti. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2011.)

Taloudellinen kriisi on vaikuttanut sosiaali- ja terveysalojen palveluihin ja kunnat ovat joutuneet kiristämään palveluitaan. Sosiaali- ja terveysalan valtiosuuslainsäädännön muuttuminen on antanut mahdollisuuden ostaa palveluita yksityiseltä puolelta sekä kolmannelta sektorilta. Koska kunnilla on ollut vajetta tarjota palveluita, on yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluita perustettu täyttämään hyvinvointipalveluita, jotta kaikki apua tarvitsevat saisivat sitä. (Pirinen 2000, 176.) Kunnilla on kuitenkin päävastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä, rahoituksesta ja valvonnasta, jotka mainitaan kansanterveyslaissa (28.1.1972/66), sosiaalihuoltolaissa (17.9.1982/710) sekä laissa sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta (3.8.1992/733).

Kunnilla on oikeus päättää kuinka se toteuttaa sosiaali- ja terveyspalveluita kuntalaisille. Kunta voi valita joko omalla organisaatiolla tuotetun palvelun tai ulkopuoliselta tuottajalta ostetun palvelun väliltä. Ulkopuolista palvelua tuottavat toinen kunta, yritys, kolmannen sektorin toimija, yhdistys tai säätiö, jonka kanssa kyseinen kunta tekee ostopalvelusopimuksen tai toimeksiantosopimuksen. Toimeksiantosopimuksessa on tuotava esille yrityjyyttä tukevat tunnusmerkit, joita ovat mm. se, että toimeksi saaja suorittaa toimeksiannon itsenäisenä ammatinharjoittajana, jolla on toiminnan edellyttämät viranomaisilmoitukset, luvat ja vakuutukset ja joka huolehtii itse yrityksen veroista sekä eläkkeistä. Sopimuksessa määritellään ostopalvelun sisältö, palvelun toimitusaika, hinta, laatuvaatimukset sekä muut ehdot. (Kuntaliitto 2007, 8-9.)

3.4 Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyttä ohjaava lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveysalan yritykset ovat osa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Vaikka valtio ja kunnat ovat päävastuussa sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisesta myös yksityinen sekä kolmas sektori ovat nousussa palveluiden tuottamisessa. Pirinen (2000) kuvaa sosiaali- ja terveyspalveluiden sektoreita Suomen hyvinvointiyhteiskunnassa monitoimimallilla (KUVIO 2.), jossa on laajalti sosiaali- ja terveyspalveluita tuottavia sektoreita. Monitoimimallissa on otettu huomioon myös vapaaehtoiset sekä omaiset joiden merkitys lisää kolmannen sektorin tärkeyttä sosiaali- ja terveyspalveluiden tarjoamisessa ja tuottamisessa.

KUVIO 2. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sektorit hyvinvointiyhteiskunnassa (Pirinen 2000, 169.)

Kolmas sektori on kansalaistoimintaa, jolla on omat arvot ja mielenkiinnot tehdä vapaaehtoistyötä ja järjestötyötä ihmisten parissa, joka ei kuitenkaan tavoittele taloudellista voittoa samalla tavoin kuin julkinen tai yksityinen sektori. Kolmas sektori on epävirallista työtä, jossa näkyy elämäntapayrittäjäisyys ja aktiivisuus sekä sosiaaliset ja eettiset tavoitteet tietyn asian tai yhteisön puolesta. Kolmas sektori tekee yhteistyötä julkisten ja yksityisten sektorien kanssa ja täydentää sosiaali- ja terveyspalveluita. Kolmannen sektorin rahoitus ja ylläpito saadaan lahjoitusten ja omakustanteiden lisäksi Raha-automaattiyhdistykseltä (RAY), joka on yksi suurimmista julkisen avustuksen antajista. (Pirinen 2000, 213–217.)

Yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluita ohjaavat monet eri lainsäädännöt, kuten laki yksityisistä sosiaalipalveluista (22.7.2011/922), joka varmistaa, että palvelu on laadukasta ja vastaa asiakkaiden tarpeisiin. Yksityisten sosiaalipalvelun toimintaedellytyksenä on, että

sen toimitilat ja varusteet ovat asianmukaiset ja riittävät, lisäksi toimitilojen tulee olla so-
pivat siellä annettavalle hoidolle, kasvatuksella ja huolenpidolle. Ympäri vuorokautisen
sosiaalialan yrityksen lupakäytänteistä vastaa aluehallintavirasto (AVI) sillä alueella, missä
palveluita tuotetaan. Ilmoituksenvarainen toiminta on tehtävä ennen uuden yksityisen toi-
minnan aloittamista, joka ei tarjoa ympärivuorokautista palvelua, sille kunnalle missä sosi-
aalipalvelua tuotetaan. Kunta ilmoittaa aluehallintovirastolle (AVI) tiedot rekisterin pitoa
varten. (Aluehallintavirasto 2013.)

Yksityisen sosiaalipalvelun tuottajien velvollisuuksiin kuuluu laatia omavalvontasuunni-
telma, jolla varmistetaan yrityksen toiminnan laatu. Omavalvontasuunnitelma on asiakirja,
jossa ilmenee yksityisen sosiaalialan toiminta- ajatus sekä asiakasturvallisuuden varmista-
miseksi ja parantamiseksi suunniteltujen menettelytapojen kuvausta. Uuden sosiaa-
lialanyrityksen vastuuhenkilön on kirjattava omavalvontasuunnitelma kuuden kuukauden
sisällä toiminnan aloittamisesta. Omavalvontasuunnitelma on yksikkökohtainen ja sen tu-
lee olla esillä niin, että asiakkailta on mahdollisuus tutustua siihen. (Valvira 2012.)

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (29.4.2005/272),
on laadittu, jotta asiakkaan oikeus laadukkaaseen sosiaalihuoltoon toteutuu. Laki edellyt-
tää, että sosiaalialan työntekijöillä tarvittava koulutus ja perehtyneisyys alaan. Henkilöstön
koulutus sekä lukumäärä tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaan lukumäärän
nähdessä, joka turvaa asiakkaan oikeutta saada laadukasta ja hyvää kohtelua. Laki sosiaali-
huollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (22.9.2000/812) edistää asiakaslähtöisyyttä ja
turvaa asiakkaan asemaa ja itsemääräämisoikeutta. Muita yksityistä sosiaalipalvelua kos-
kettavia lakeja ovat muun muassa sosiaalihuoltolaki (17.9.1982/710) ja henkilötietolaki
(22.4.1999/523).

Kaiken sosiaalipalvelua koskevan lain lisäksi yrittäjän tulee ottaa huomioon myös yri-
tystoimintaan liittyvät lait ja asetukset. Näitä ovat muun muassa kirjanpitolaki
(30.12.1997/1336) ja tilintarkastuslaki (13.4.2007/459), eläkevakuutuslaki (1741/2009),
arvonlisäverolaki (30.12.1993/1501), elinkeinoverolaki (24.6.1968/360) sekä tulo- ja varal-
isuusvero lainsäädäntö (1043/1974). Työnantajana tulee huomioida myös hänen toimin-
taansa koskeva lainsäädäntö, joita on muun muassa työaika- ja vuosilomalaki (162/2005),
työsopimuslaki (55/2001), palkkaturvalaki (866/1998), yrittäjän eläkelaki (1272/2006)
sekä sairausvakuutuslaki(1224/2004).

3.5 Lasten päivähoito yksityisenä palveluna

Kosolan (2001) Pro gradu -tutkielman yksi teema oli selvittää päiväkotiyrittäjäksi ryhtymiseen vaikuttavia tekijöitä. Tarkoituksena oli selvittää yrittäjien kokemuksia ja käsityksiä siitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet heidän mielestään päiväkotiyrittäjyyteen. Tutkimuksessa oli mukana kaksitoista päiväkotiyrittäjää, jotka olivat itse perustaneet yrityksensä. 1990-luvulla kuntien heikko työtilanne ja muutokset päivähoitolaissa olivat haastateltujen henkilöiden mielestä yksi työntävä tekijä päiväkotiyrittäjyyteen. Yrittäjyys nähdään mahdollisuutena itsenäiseen ja vapaaseen toimintaan, jonka myös moni haastateltavista koki motivoivana tekijänä päiväkodin perustamiseen. Moni haasteltavista halusi tarjota laadukasta hoitoa lapsille.

Laki lasten päivähoitosta (19.1.1973/36) määrää, että kuntien on järjestettävä ja valvottava lasten päivähoitoa, niin että sitä on saatavilla kuntalaisten tarpeen mukaisesti. Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on ollut vuodesta 1996 oikeus kunnan järjestämään päivähoitoon. Subjektiiivinen päivähoito-oikeus tarkoittaa, että kunnilla on järjestämisvastuu erilaisista päivähoitotoimintamuodoista, vanhempien valintojen mukaan. Kunnilla on mahdollisuus päättää itse, miten he varhaiskasvatuspalveluita tuottavat. Kunnan lisäksi niitä voivat tuottaa erilaiset järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunnat, noudattamalla valtakunnallisia linjauksia ja säädöksiä.

Kunnallisen päivähoitopaikan lisäksi subjektiiivinen oikeus koskee lasten kotihoidon tukea sekä yksityisen hoidon tukea. (Kosola, 2001, 18–19.) Kotihoidon tukea saadaan vanhempain vapaan jälkeen, jolloin lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen. Perhe saa kotihoidon tukea silloin, kun alle kolmevuotias lapsi ei ole kunnallisessa hoitopaikassa eli häntä hoitaa toinen vanhemmista tai muu yksityinen henkilö. Myös yksityisessä päivähoitossa oleva lapsi saa kotihoidon tukea. Kotihoidon tuki maksetaan vanhemmille. Lakisääteinen hoitovapaa loppuu, kun lapsi täyttää kolme vuotta. Tuolloin loppuu myös kotihoidon tuki. (Kela 2014a.)

Yksityisen päivähoitotoiminnan tuottajia ovat Kansaneläkelaitoksen määritelmän mukaan ne henkilöt tai yhteisöt, jotka saavat korvausta päivähoitotoiminnan tuottamasta palvelusta. Yksityisen päiväkodin lisäksi näitä voivat olla myös perhepäivähoitajat tai yksityinen henkilö, joka on tehnyt lapsen huoltajan kanssa työsopimuksen koskien lapsen päivähoitoa. (Kela 2013.)

Vanhemmat, jotka ovat tehneet sopimuksen lapsen hoidosta, joko perheen palkkaaman hoitajan tai yksityisen päivähoidon tuottajan kanssa saa yksityistä hoidon tukea alle kouluikäisestä lapsesta. Jotta perhe saisi yksityishoidon tukea, hoitaja ei saa asua samassa taloudessa, mutta voi olla sukulainen, jolle maksetaan palkkaa. Lasten vanhempien on tehtävä vähintään yhden kuukauden työsopimus lastenhoitajan kanssa, jonka kunta on hyväksynyt päivähoidon tuottajaksi. Myös yksityinen päivähoito ja perhepäivähoito ovat vaihtoehtoja perheille, joista saadaan yksityistä hoidon tukea. (Kela 2014b.) Kela maksaa yksityisen hoidon tuen suoraan hoitajille ja se voi olla enintään päivähoitomaksun suuruinen (Kela 2014c).

Lasten päivähoito on osa hyvinvointipalveluita, jonka toimintaa säätelevät lait ja asetukset. Stakesin (2005) valtakunnallisesti laadittu varhaiskasvatussuunnitelma, lyhyemmin vasu, on suunniteltu ohjaamaan varhaiskasvatuksen toiminnallista sisältöä ja sillä on vaikutusta varhaiskasvatuksen toteutukseen eri organisaatioissa. Varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu, jotta kuntien päivähoidoissa valtakunnalliset linjaukset, joihin sisältyy yhteiskunnan järjestämät ja valvomat varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet, näkyvät. Sen avulla on haluttu kehittää varhaiskasvatusta ja lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta. Varhaiskasvatusta toteutetaan eri päivähoitomuodoissa, kuten päiväkodit, perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito, joten näille eri hoitomuodoille on haluttu myös laadunhallinnan kannalta vaatia yhdenvertaista toteutusta koko maassamme. Huomiotta ei ole jätetty tavoitetta, jossa vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa pyritään kehittämään. Moniammatillinen yhteistyö yhdessä esi- ja perusopetuksen kanssa tukee lasta ennen oppivelvollisuuden aloittamista. (Kauppinen 2010, 44–45; Stakes 2005.)

Varhaiskasvatus on päivähoidon ja esiopetuksen muodostama kokonaisuus, joka pitää sisällään lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen. Yksityinen päivähoito on yksityisen palveluntuottajan ja kunnan valvoma ja tukema päivähoito. Esiopetus on silta varhaiskasvatuksesta perusopetukseen. Nämä luovat yhdessä pohjan lapsen oppimiselle, jossa tarvitaan vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten yhteistyötä, jota kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. (Stakes 2005.) Kosolan (2001) tekemän tutkimuksen mukaan sekä vanhemmat että päivähoidon henkilöstö pitivät yksityisten päiväkotien etuna sitä, että vanhemmilla on vapaus valita lapselleen kasvatuksellisesti erikoistunutta hoitoa esimerkiksi liikuntapainotteista hoitopaikkaa.

Moni päiväkotiyrittäjä haluaa tarjota perheille ja lapsille yksilöllistä hoitoa ja sen vuoksi ovat päättäneet perustaa oman yrityksen, koska kokevat, ettei kunnallinen päivähoito tarjoa sitä lapsille (Kosola 2001, 91). Päiväkotiyrittäjäyys tuo jatkuvuutta omaan työhön, jossa lapset kasvatetaan samojen aikuisten toimesta parhaimmassa tapauksessa 1-vuotiaasta 6 -vuotiaaseen. Tämä tuo lapsille perusturvallisuutta. (Saraluhta 2014.) Yhteiskunnalliset odotukset sekä perheen normit ohjaavat lasten päivähoiton arkea ja tuovat siihen omat haasteensa. Varhaiskasvatussuunnitelma tukee myös kasvatuskumppanuutta päivähoitohenkilöstön ja vanhempien välillä. Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään niin kunnallisella tasolla kuin yksikkökohtaisella tasolla. Näiden lisäksi Vasu laaditaan myös lapsikohtaisesti yhdessä vanhempien kanssa. Näin varmistetaan yksilöllinen hoito, huolenpito ja kasvatus lapselle. (Stakes 2005.) Yksilöllisen hoidon tarjoaminen on haastavaa, mutta siihen tulisi pyrkiä kaikissa sosiaali- ja terveystalustoilla.

Suomessa on vuonna 1991 astunut voimaan Yhdistyneiden Kansakuntien eli YK:n lasten oikeuksien yleissopimus, joka koskee kaikkia alle 18-vuotiaita. Sopimus sisältää YK-maiden yhteisesti sovitun näkemyksen siitä, mitä lapsen hyvä elämä pitää sisällään. Se korostaa ihmisen arvoa, perusoikeuksia ja vapautta, eikä katso rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskuntoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen tai syntymään. Perheillä ja yhteiskunnalla on velvollisuus järjestää turvallinen kasvuympäristö ja kasvattaa lapsista itsenäisiä ja hyvinvoivia kansalaisia. (Unicef 2014.) YK:n lasten oikeuksien yleissopimuksen lisäksi Suomessa lainsäädäntö määrittelee, miten lasta tulee kohdella. Lastensuojelulain (13.4.2007/417) tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Aikuisilla on sekä vastuu että velvollisuus huolehtia lasten hyvinvoinnista. Vanhempien tulee toimia lastensa parhaaksi, sillä heillä on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvattamisesta ja hyvinvoinnista. (Böök & Perälä-Littunen 2010, 47.)

Varhaiskasvatus koostuu hoidon sekä kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta, jota yhteiskunta pyrkii järjestään, valvomaan ja tukemaan (Stakes 2005). Laki lasten päivähoitosta (19.1.1973/36) säätelee päivähoiton erilaisista toimintamuodoista, kuten päiväkotihoidon, perhepäivähoito, leikkitoiminta, päivähoitotoiminta ja esiopetus. Erityistä hoitoa tarvitsevien lasten päivähoiton järjestäminen sekä päivähoiton tavoitteet säädetään myös päivähoitolaisissa.

3.6 Varhaiskasvatuksen arvot

Lasten kanssa työskentelevillä aikuisilla on monenlaista koulutustaustaa, ammattitaitoa ja erityisosaamista. Lisäksi jokaisella on oma intohimo ja käsitys siitä, miten kasvattaa, hoitaa ja opettaa lapsia. Kaikilla aikuisilla on oma näkemys ja lähestymistapa erilaisiin tilanteisiin, jotka ovat määräytyneet heidän omasta elämästään. Lasten kanssa työskenneltävillä tulee olla avoin mieli, jotta voi hyväksyä ja vastaanottaa myös muiden toimintatapoja, omien näkemysten lisäksi. Tämä tarkoittaa sekä vanhempien näkemysten kunnioittamista että työkavereiden. (Mattila 2011, 47.) Yksityisen päiväkodin toiminnan tulee vakuuttaa lasten vanhemmat sen arvoilla ja tavoitteilla, jotta vanhemmat valitsevat kunnallisten palveluiden sijaan yksityisen päiväkodin lapsensa hoitopaikaksi. Käsittelen juuri näitä varhaiskasvatuksen arvoja, tavoitteita sekä lähtökohtia päiväkotiyrittäjyydelle eri näkökulmista, joihin haluan itse panostaa, kun ryhdyn päiväkotiyrittäjäksi.

Varhaiskasvatuksen lapsilähtöisyys on lapsen omaa kasvuprosessia, todellista oppimista ja oivaltamista, eikä pelkästään aikuisen johdattamaa toimintaa. Lapsilähtöinen näkökulma arvostaa lapsen kokemusta elämästään. Lasta ei arvioida hänen tuotosten perusteella vaan hoitohenkilöstön tulee arvostaa lapsen subjektiivisia kokemuksia. Motivaatiota oppimiselle lisää se, että toiminta tapahtuu lapsen aloitteesta. (Huttunen 1989, 44–47.)

Lapsilähtöisyys on lasta aktivoivaa toimintaa, joka pyrkii korostamaan vuorovaikutellisuutta päivähoitossa. Lapsilähtöisyys huomioi lapset yksilöinä, joille annetaan mahdollisuus toimia itselleen mielekkäällä tavalla sekä heidän kehitystasonsa mukaisesti. Päivähoidon ammattihenkilöstö yhdessä vanhempien kanssa havainnoi ja arvio lapsen tarpeita, mielenkiinnon kohteita sekä yksilöllisiä persoonallisuuspiirteitä ja vahvuuksia, jotta päivähoitopaikka voisi tarjota laadukasta, lapsilähtöistä ja yksilöllistä hoitoa ja kasvatusta lapsille vanhempien toiveiden mukaisesti. (Tauriainen 1998, 88–89.) Lapsilähtöisyys näkyy päivähoitossa, kun toinen lapsi voi esimerkiksi tarvita enemmän kielellistä tukea, kun toinen taas tarvitsee panostusta motoriseen kehitykseen. Näin ollen lapsi huomioidaan yksilönä ja hänen henkilökohtaista kehitystään tuetaan päivähoitossa.

Päivähoidon henkilökunnalla on vastuu tukea lasta hänen oppimisprosesseissaan ja heidän onkin huomioitava lasten omat mielenkiinnon kohteet. Kuuntelemalla ja havainnoimalla lapsia hoitohenkilöstö mahdollistaa lapsille virikkeellisen hoitoympäristön ja järjestää mo-

nipuolista toimintaa, jotka tukevat ja kehittävät lasta. Lapsilähtöinen lähestymistapa käsittää lapsen aktiivisen toimijana, joka oman toimintansa kautta saa monenlaisia elämyksellisiä oppimiskokemuksia. (Laattala & Raitala 1998, 108–109.) Huttunen (1989) toteaa, että koko se ympäristö, missä lapsi elää, on otettava huomioon lapsen kasvatuksessa. Ympäristön tulee olla viihtyisä ja tarjota sopivasti virikkeitä eri-ikäisille ja eritasoisille lapsille. Monipuolinen ja joustava oppimisympäristö kannustaa lasta toimimaan ja ilmaisemaan itseään eritavoin niin yksin kuin lapsiryhmässä. Se herättää lapsissa mielenkiintoa, kokeilunhalua ja uteliaisuutta erilaisia asioita kohtaan.

Lapsilähtöisyyden tulee painottaa ja tavoitella lasten mahdollisuuksia luoda ja mahdollistaa itseään koskevia toimintoja ja asioita, jotka ovat hänen oman mielenkiinnon mukaisia. Lapsilähtöisyys ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lapsille annetaan kaikki valta vaan on tärkeää huolehtia siitä, että aikuinen toimii auktoriteettina. Lapsilähtöinen toiminta haastaa myös päivähoidon ammattilaisia pohtimaan mm. omaa toimintaansa erilaisissa tilanteissa sekä varhaiskasvatuksen tietoja ja taitojaan. Tieto, intuitio, kokemus ja ymmärrys lapsia kohtaan auttavat ratkaisemaan erilaisia kasvatuksellisia ongelmia lapsen kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Omaa ammattitaitoaan on hyvä välillä analysoida ja vertailla. (Kalliala 2012, 50–51.)

Stenvallin ja Seppälän (2008) tutkimuksessa - Lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa, analysoitiin osallisuuden määritelmää, sen toteutusta ja käytänteitä. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten vastauksista Stenvall ja Seppälä (2008) luokittelivat osallisuuden kolmeen eri teemaan jotka ovat, osallisuus lapsen arjessa, osallisuus aikuisen työvälineenä, osallisuus ryhmätoimintana. Osallisuus lapsen arjessa määritelmä on nimenomaan lapsen näkökulmasta päivähoitossa, joka ilmenee arkiaskareina, ideoiden kehittelynä tai projekteina, joissa lapsi on toimijana. Lasten arkipäiväiset ideat tukevat lapsen kehitystä ja kasvua ja samalla luovat osallisuuden kulttuuria päivähoitoon. Arkipäivä askareita voi olla mm. pienempien lasten auttaminen pukemisessa tai keittiöapulaisena toimiminen.

Lapset ovat siis aktiivisia toimijoita, joilla on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä ja itseään koskevissa asioissa. Varhaiskasvatuksen ammattilaisen velvollisuus on antaa lapselle mahdollisuus ilmaista ajatuksensa ja ottaa ne huomioon päivähoiton arjen toteuttamisessa. Lasten osallistaminen on aikuisen ja lapsen välistä vuorovaikutusta, joka parhaimmillaan kehittää uusia menettelytapoja, leikkejä, toimintaa tai ohjelmaa päivähoitossa.

Vuorovaikutus aikuisen kanssa on lapsen kannalta tärkeää, sillä hän saa kokemuksen, että voi olla vaikuttamassa päivähoiton arjen toimintaan. Osallisuuden kautta lapset oppivat kommunikoimaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä sekä huomaavat, miten ne voivat vaikuttaa erilaisten asioiden lopputulokseen. (Stenvall & Seppälä 2008.)

Osallisuus aikuisen työvälineenä on toinen osallisuuden määritelmä, joka painottaa lapsen ajatusten kuuntelemista ja mahdollistamista vapaaseen leikkiin, mutta korostaa aikuisen ja lapsen välistä eroa, jossa toiminta on enemmän aikuisjohtoista. Tällöin lapsi ei asetu samalle tasolle aikuisen kanssa. Varhaiskasvatuksen ammattilainen voi toimia joko osallisuutta tukevasti tai sitä heikentävästi. Varhaiskasvatuksen ammattilainen on vuorovaikutuksessa lasten kanssa, kuuntelee ja kunnioittaa heidän ajatuksiaan. Osallisuus tuo päivähoitoon myös omat haasteensa, sillä jokaisen lapsen ajatukset on hyvä ottaa huomioon yksilöllisesti, jottei lapsille tule kokemusta siitä, ettei hänen mielipiteitään arvosteta. Lasten osallisuus vaatii toisaalta myös lapsen näkemysten huomioimista osana lapsiryhmää. Tällöin lapsi oppii toimimaan sosiaalisessa ympäristössään. Rutinoituneiden päivähoito ammattilaisten on syytä välillä miettiä, miten lapset voisivat osallistua päiväkodin arjen luomiseen. (Hakalehto-Wainio 2013, 39–42.)

Kolmas osallisuuden määritelmä koskee ryhmätoimintaa, jossa varhaiskasvatuksen ammattilaisten vastauksissa korostui yhteistoiminnallisuus ja ryhmätoiminta. Päivähoiton toiminnan kannalta ryhmätoiminnan osallistaminen yhteen sovittaa sekä aikuisen että lapsen maailmoja. Se on yhteisöllisyyttä, jossa vuorovaikutus tapahtuu aikuisen ja lapsen välillä sekä koko lapsiryhmässä muiden lasten kanssa. Ryhmätoiminnan osallisuus lähtee lapsiryhmän ideoista, jolloin lapset saavat kokemuksen vaikuttaa ja kuulua yhteisöön. Vertaiskulttuuri on yksi ilmenemismuoto osallisuudessa, jossa lapset opettavat toinen toistaan ja samalla oppivat yhteistyötaitoja. Ryhmäosallisuus voi toisten lasten kohdalla näkyä aktiivisena toimintana, mutta se ei tarkoita, ettei vähemmän aktiivinen lapsi olisi osallisena päivähoiton toiminnassa. Osallisuus voi olla riittävää, kun lapsella on tunne, että kuuluu lapsiryhmään. (Stenvall & Seppälä 2008.)

Kun lapsia kuunnellaan ja osallistetaan selkiintyy myös lapsen etu kasvun ja kehityksen kannalta, jolloin on helpompaa suunnitella päivähoiton toiminta niin, että lasten tarpeisiin vastataan. Osallisuuden tarkoitus ei ole siirtää vastuuta lapselle vaan lapselle annetaan mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päivähoiton arkeen. Näin aikuisille voi herätä ajatus

päivähoidon arjen kehittämiseksi, jotta päivähoitoon arki vastaisi laadukkaasti lasten tarpeisiin. (Pajulammi 2013, 89–123.) Lasten arki päivähoitossa askarruttaa monia vanhempia. Lasta kasvattavilla aikuisilla on vastuu varhaislapsuudesta ja päivähoitoon painotus tulee nimenomaan kohdistua lapsiin ja heidän tarpeisiin. (Kalliala 2012.) Kasvatuskumppanuus on äärettömän tärkeää lapsen ja hänen perheen tuen kannalta. Varmasti vanhemmat ja hoitohenkilökunta toivovat ja haluavat parasta mahdollista hoitoa lapselle.

Vanhempien näkemys päivähoitopaikan positiivisesta työilmapiiristä on sidoksissa henkilökunnan innostuneisuuteen lapsia ja työtään kohtaan. Nämä näkyvät myös työn laadussa. Tämä tuo vanhemmille helpotusta yhteistyöhön ja kasvatuskumppanuuteen, mutta vanhemmat toivovat, että aloite tehtäisiin päivähoitohenkilöstön puolelta. (Leinonen ym. 1998, 105–106.) Ammattitaitoinen ja yhteistä linjaa vetävä hoitohenkilöstö luovat turvallisen tunteen sekä lapsille ja heidän vanhemmille.

Strandell (2007) pohtii artikkelissaan, miten muun muassa kasvatuskumppanuus, aktivointi ja osallistaminen ovat vanhemmuuden ja lapsuuden ohjauksen keskeisiä työvälineitä. Osittain nämä työvälineet osoittavat sitä, mitä yhteiskunta odottaa perheiltä, vanhemmilta sekä lapsilta. Kasvatuskumppanuus on tuonut uuden ulottuvuuden päivähoitoon. Arviointi ja havainnointi ovat osa päivähoitoa, jota ammattitaitoinen henkilöstö joutuu päivittäin tekemään. Nämä ovat lapsen kehityksen kannalta tärkeitä toimintoja, jotta voitaisiin vastata lapsen tarpeisiin ja ennaltaehkäistä mahdollisia kehityksen viivästyksiä. Kasvatuskumppanuuden kannalta tämä on tärkeää, jotta molemmat osapuolet, päivähoitoon henkilöstö sekä vanhemmat, ovat tietoisia lapsen kehitysvaiheesta. (Leinonen, Lumme & Salonen 1998, 106–107.)

3.7 Laatu varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen ja päivähoitoon tavoitteita, arviointia ja laatua määrittelee Stakesin (nykyinen THL) laatima Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, opetushallituksen, Suomen Kuntaliiton ja muiden asiantuntijatahojen kanssa (Kärkkäinen 1998, 36; Stakes 2005). Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat keskeisessä asemassa päivähoitoon lainsäädännön ja tavoitteiden asettajana. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa päivähoitopalveluiden lainsäädännön valmistelusta.

lusta sekä ohjauksesta ja toteuttamisesta. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2014.) Varhaiskasvatustalainsäädäntö uudistuu ja sitä koskeva uudistamistyöryhmän raportti on jätetty opetusministeri Kiurulle 21.3.2014. Uusi lainsäädäntö tulee voimaan aikaisintaan 2015–2016, joten valmistuttuani tässä opinnäytetyössä voi olla vanhaa tietoa varhaiskasvatuksen lainsäädännöstä. Lainsäädäntöön asetetaan linjaukset varhaiskasvatuksen toiminnan laadun kehittämistä. Tämän ympärille pyritään rakentamaan tasavertainen varhaiskasvatus joka puolella Suomea. (Komi 2014, 10–12.)

Varhaislapsuudella on merkitystä koko elämälle. Näin ollen kasvattajina ja aikuisina meille jää vastuu laadukkaasta lapsuudesta niin päivähoitossa kuin kotona. Mitä hyvää päivähoitossa on ja miten laatu näkyy? Oman opinnäytetyön aiheeni sain ideasta perustaa yrityksen, oma yksityinen päiväkotito, joka tarjoaisi laadukasta päivähoitoa lapsen näkökulmasta niin yksilönä kuin ryhmässä sekä toteuttaisi kasvatuskumppanuutta päiväkodin ja vanhempien välillä. Päivähoiton arki voidaan nähdä monelta eri kantilta. Toisten mielestä on tärkeää antaa tilaa vapaalle leikille ja toisille taas tärkeää kasvatuksellinen puoli. Päivähoito palvelee kuitenkin lapsia parhaiten, kun sen ympäristö on turvallinen ja lasten hyvinvointi on etusijalla. Laatu määräytyy lasten kokemuksista päivähoiton arjessa. Päivähoiton arjen tapahtumat voivat parhaimmillaan rikastuttaa niin lasta kuin aikuistakin. (Kalliala 2012.)

Kun päivähoito toiminta on laadultaan toimivaa ja hyvää, se toimii lapsiperheiden arjessa suurena tyytyväisyyden ja hyvinvoinnin tekijänä (Kärkkäinen 1998, 39.) Lasten oppimistulokset ja sosiaaliset taidot kehittyvät läpi elämän ajan ja laadukkaalla varhaiskasvatuksella on siihen merkittävä vaikutus (Hujala & Parrila-Haapakoski 1998, 49.) Vanhempien arviointi ja kokemus päivähoitosta on tärkeä tiedon ja kehittämisen lähde, joita voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla, jotta se vastaa myös lapsen kehitystarpeisiin. Näin huomioidaan yksilöllisyys päivähoiton arjessa, jonka vanhemmat kokevat tärkeäksi osaksi päivähoitoa. Kun lapsi jää hyvillä mielin päivähoitoon, voivat vanhemmat olla tyytyväisiä päivähoiton laatuun. Vanhempien mielestä laatutekijöihin kuuluvat perheiden tukeminen, hoitosuhteen pysyvyys sekä joustavuus hoitojärjestelyissä. (Leinonen ym. 1998, 105–106.)

Professori Kirsti Karila, Tampereen yliopiston kasvatustieteiden yksiköstä, on havainnut, että monilla uusilla lastentarhanopettajilla into ja tietotaito katoavat työelämään astuttaessa, sillä moni kokenut työkaveri ei ole valmis muuttamaan rutiineiksi muodostuneita toimintatapojaan. Tämä johtaa siihen, ettei olla valmiita kehittämään uutta ja vastaamaan uusiin

haasteisiin, jotka voivat laadunkannalta olla tärkeitä uudistuksia päiväkodeissa. Karila rohkaisee lastentarhanopettajia toteuttamaan pedagogista osaamistaan niin, että päivähoitossa keskityttäisiin lasten hoidon sijaan kasvattamiseen ja opettamiseen. Karila kokee, että Suomessa on laadukas varhaiskasvatuskoulutus, jota ei saisi heittää hukkaan. Jotta lapsille voitaisiin taata laadukasta hoitoa, on henkilöstöllä oltava kelpoisuusvaatimukset kohdallaan. Tämä vaikuttaa myös opetuksen laatuun. Oppiminenhan on muutakin kuin akateemisiä taitoja, kuten leikki ja elinikäinen oppiminen. (Komi 2014, 11.)

Lasta ja lapsen perhettä koskevien laatutekijöiden lisäksi tulee huomioida hoitoympäristö, jonka tulee olla asianmukainen ja turvallinen (Leinonen ym. 1998, 104). Raittila (2009) kuvaa hyvää varhaiskasvatusympäristöä aikuisen järjestämänä, joka on suotuista lapsen kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle. Silti jokainen lapsi kokee eritavalla ympäristön, oman mielenkiintonsa mukaan. Parhaimmillaan ympäristö kehittää lasta sekä edistää ja nopeuttaa kehitystä. Esimerkiksi on todettu, että lapsen kielen kehityksessä on tapahtunut nopeampaa kehitystä, kun lapselle on luettu paljon kirjoja. Hyvä ympäristö antaa turvaa ja mahdollisuuden lapselle kehittyä itsenäiseksi, luoda hyvä sosiaalisia suhteita, sekä toimia yhteisten sääntöjen mukaisesti ja kunnioittaa niitä. (Raittila 2009.)

Päivähoidon arjessa suunnitelmallisuus on näkyvä osa toiminnan toteuttamista, jolloin se antaa mahdollisuuden laadukkaammalle hoidolle ja kasvatukselle. Kun päivähoitossa perustehtävät hoituvat ja toteutuvat hyvin ja päivähoidon arki on sujuvaa, voidaan keskittyä lasten yksilölliseen huomioimiseen tai antaa lapselle erityistä tukea. (Koivunen 2009, 31–32.) Päivähoidon tulee tarjota lapsille mahdollisuus oppia, jolla on opetusministeri Kiurun mukaan kauaskantoinen vaikutus oppimisen polulle. Oppiminen on elinikäistä ja lapsille on hyvä jo varhaisessa vaiheessa antaa mahdollisuus oppimisen ilolle. Samalla lapsi oppii, kuinka hänen valinnoillaan voi olla merkitystä oma elämän kannalta. (Komi 2014, 11.)

Kun lapsi oppii ja saa onnistumisen tunteita, hänen itsetuntonsa kasvaa ja minäkuva vahvistuu. Onnistumisen kokemukset voivat olla joko suunniteltuja tai spontaania lapsen omaa toimintaa. Onnistuminen lisää motivaatiota oppimiselle ja lapselle onkin luotava hänen kehitystasoaan vastaavaa toimintaa. Heikon itseluottamuksen omaavalle lapselle on tärkeää suunnitella toimintaa, jossa varmasti onnistuu, jotta itseluottamuksen tunne voisi rakentua vahvemmaksi. (Koivunen 2009, 38–39.)

Päivähoidon arjen laatu on tärkeää lapsen edun kannalta, sillä se vaikuttaa lapsen omaan minäkuvaan sekä pitkälle hänen elämässä ja tulevaisuudessa. Laadukas varhaiskasvatus on suunnitelmallista toimintaa, jolle on asetettua tavoitteet lapsilähtöisesti huomioiden lasten yksilöllisyys. Varhaiskasvatuksen henkilöstö on ammattitaitoista ja huomio lapsen lisäksi vanhemmat. Lapsen päivähoito tarjoaa parhaimmillaan monipuolisia oppimisen kokemuksia leikin ja erilaisten toimintojen kautta. Vuorovaikutus on päivittäistä päivähoitossa, joka kehittää aikuis- ja kaverisuhteita sekä lapsen sosiaalisia taitoja. Laadukkaaseen päivähoitoon vaikuttaa myös päivähoiton ilmapiiri niin lasten kuin aikuisten kesken. (Partio 2013, 8–12.)

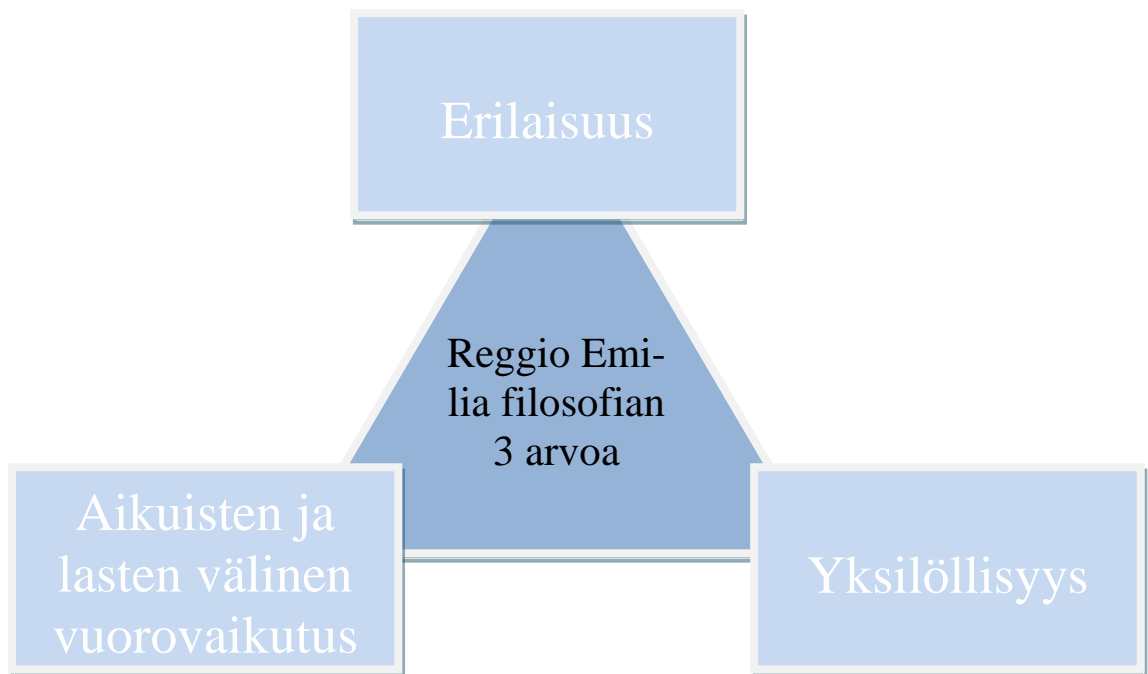
3.8 Näkökulmia Reggio-Emilia pedagogiikasta

Olen ollut työharjoittelussa Haaparannassa Kometen päiväkodissa, joka toteuttaa Reggio Emilia-pedagogiikkaa. Siellä huomasin, miten tärkeää on antaa lapsille mahdollisuus työstää omia mielenkiinnon kohteitaan erilaisten projektien kautta. Reggio Emilia pedagogiikka kehittyi toisen maailmansodan jälkeen pienessä italialaisessa Cella -kylässä, jossa kansakoulunopettaja ja psykologiaa opiskellut Loris Malaguzzi tarjoutui antamaan tietämyksensä lasten kasvatuksesta kylän naisille, jotka halusivat rakentaa lapsilleen paremman tulevaisuuden. Yhdessä Malaguzzi, koulunhenkilökunnan ja lasten vanhempien kanssa kehittäi kasvatusta, jossa uskottiin lasten mahdollisuuksiin kasvaa, kehittyä, oppia ja ratkaista omatoimisesti asioita, innostamalla ja antamalla heille tilaa. (Jakobsson 2011.)

Reggio Emilia eli toisin sanoen reggiolaisuus on ”sadan kielen” pedagogiikkaa, jossa tuetaan lasten luovuutta ja ajattelua. Siinä ajatellaan, että lapsi on kykeneväinen havaintoihin ja on loputtoman utelias ympäristöstään. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen & Kurvinen 2008, 232–233.) Reggiolaisuudessa opettaja havainnoi lasta sekä auttaa lasta oivaltamaan ja kehittämään itse asioita, jotka lasta askarruttaa. Aikuinen ei siis anna suoraan vastausta lapsen kysymykseen, vaan tukee ja osallistaa lasta ratkaisujen löytämiseksi. Aikuisen tulee huolehtia, että lapsi hahmottaa asioiden välisiä yhteyksiä ja oppii oikeaa tietoa. (Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2008, 259.)

Reggiolaisuus ja harjoittelu herätti lisää mielenkiintoa omasta päiväkodista ja siitä, millaista kasvatusta voisinkin toteuttaa omassa päiväkodissa. Ihastuin reggiolaisuudessa pääosin do-

kumentointiin, jota myös Lastenkammari on toteuttanut päiväkodissaan jokaisen lapsen kohdalta. Lastenkammarin työntekijät ovat kirjanneet erilaisista tilanteista lasten omiin kansioihin esimerkiksi heidän sanontojaan, piirustuksiaan ja haastatteluita. Myös reggiolaisuudessa jokaisella lapsella on oma kansio, johon aikuinen kerää lasten töitä ja askarte-luja sekä kirjaa tietoja erilaisista projekteista, juhlista, retkistä ym. (Karling ym. 2008, 259). Projektit ovat usein lasten kiinnostusten mukaan valittuja aiheita, jonka painoituksena on prosessi eikä lopputulos. Havainnoimalla lapsia saadaan selville, mitä lapsi oppii ja kuinka hän oppii. Lapsella ajattelu ja tekeminen tapahtuvat usein yhtäaikaaisesti, joten kuunteleminen on osa pedagogiikkaa. Reggiolaisuudessa korostuu kunnioitus lapsia koh-taa. (Vilén ym. 2008, 234.)

KUVIO 3. Reggio Emilia-pedagogiikan kolme pääarvoa (mukaillen Jakobsson 2011.)

Ruotsalaisella Anne Jakobssonilla (2011) on pitkä työhistoria takanaan lasten parissa. Hän on ollut lastenhoitoja, esikouluopettaja, johtaja, rehtori, Reggio Emilia instituution johtaja, pedagogisten opintojen ohjaaja ja luennoitsija. Hänellä on Ruotsissa myös oma Pedagogiaa pohjoisessa -yritys, joka kehittää pedagogiikkaa esikouluissa ja peruskouluissa. Hänellä on vankka tietämys Reggio Emilia- pedagogiikasta ja hän on kuvannut (KUVIO 3.) kolme pääarvoa Reggio Emilia filosofiassa. Ne ovat erilaisuus, yksilöllisyys sekä aikuisten ja lasten välinen vuorovaikutus.

Reggio Emilia on elämäkatsomus, jossa lapset tekevät itse omat valintansa, ja saavat ko-keilla omia ideoitaan. Pedagogi ruokkii lasten mielikuvituksia ja ajatuksia. Hän ottaa jon-kin lähtökohdaksi ja alkaa keskustella siitä ryhmässä lasten kanssa. Siinä aikuinen osoit-taa, että ihmiset voivat ajatella eri tavalla. Reggiolaisuudessa erilaisuus hyväksytään ja Jakobsson (2011) kuvaakin erilaisuutta rikkautena, joka tuo haasteita työhön. Perheiden erilaisuus toimii arvona sekä lapsille että vanhemmille. ”Kukaan ei ole niin kuin minä” näkyy sekä erilaisuuden että yksilöllisyyden arvoissa. Kun lapsi oppii pitämään itseään tärkeänä ja arvossa, hän oppii myös kunnioittamaan muiden ihmisten arvoja. Filosofian kolmas pääarvo on aikuisten ja lasten välinen vuorovaikutus. Tässä annetaan lapselle mah-dollisuus yrittää ensin itse ja sen jälkeen annetaan lapselle aineksia ratkoa itse erilaisia ti-lanteita. Aikuinen osoittaa kiinnostusta lapsen ajatuksille, miettii niitä yhdessä lapsen kans-sa ja keskustelelee tilanteesta. Kun lapsi kohdataan ja hän pääsee osalliseksi asioihin ja tilan-teiden ratkaisemiseen, se antaa aikuisella mahdollisuuden uskoa ja luottaa lapseen. Samalla aikuinen vahvistaa lapsen tunteita.

3.9 Havainnot Lastenkammarin osallistamisesta kyselyn avulla

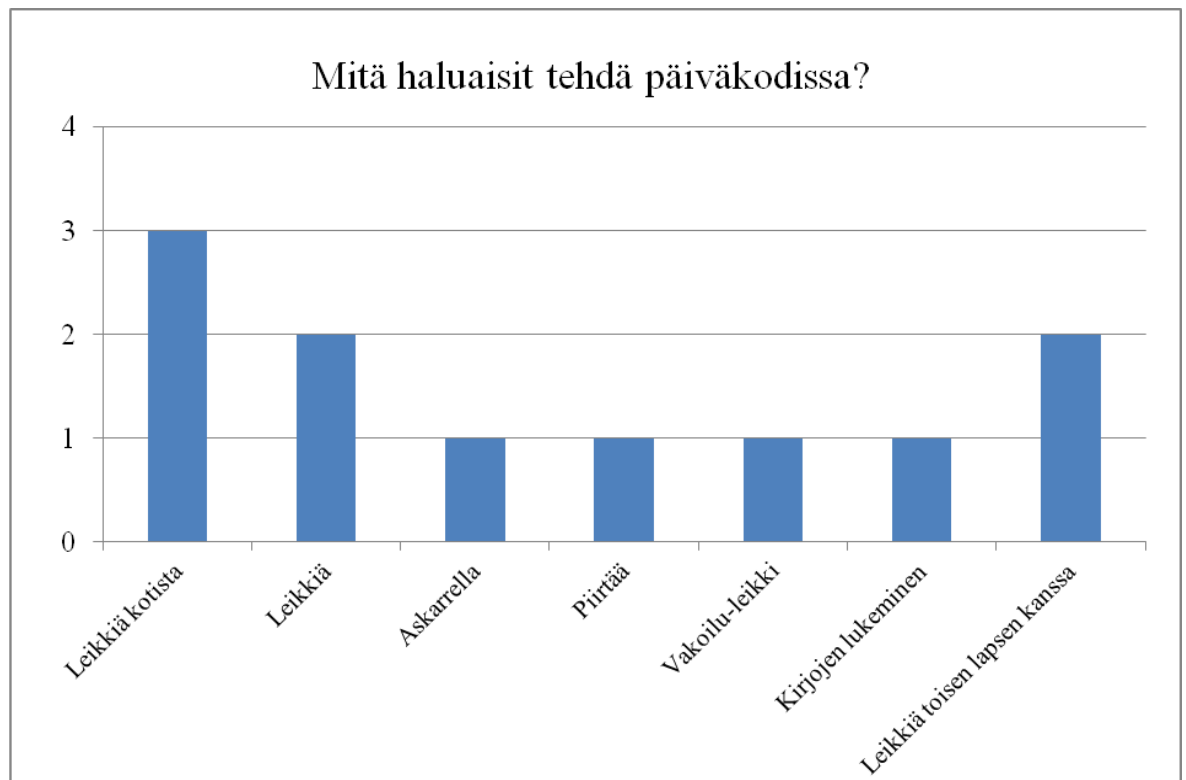
Projektin aikana huomasin, miten paljon osallistavaa toimintaa Lastenkammarissa on. Muun muassa aamuhetkillä sää- tai kalenteri-tyttöä/-poikana toimiminen sekä keittiöapu-laisena oleminen. Lastenkammarin lapsille on luontaista auttaa pienempiä lapsia pukeutu-misessa, sillä päiväkodissa lapsia on 1-vuotiaasta 6-vuotiaaseen. Isommat lapset toimivat hyvinä malliesimerkkeinä myös päiväkodin sääntöjen noudattamisessa. Kun pienemmillä lapsilla on haasteita sääntöjen noudattamisessa, isommat lapset ohjaavat pienempiä lapsia sääntöjen noudattamisessa. Pienestä pitäen lapsia kannustetaan omatoimisuuteen ja omaan yrittämiseen, esimerkiksi pienet ”hakemis-tehtävät”, jolloin lapsi toimii aikuisen apuna arkiaskareissa. (Saraluhta 2014.)

Toteutin Lastenkammarin lapsille kyselyn (LIITE 5), jossa kartoitin heidän kokemuksiaan ja mahdollisuuksia osallistua päivähoiton suunnitteluun ja toimintaan. Kyselyä toteuttaes-sa huomasin, että lapset eivät osanneet nimetä tai kertoa sitä olivatko saaneet olla osallise-na päivähoiton suunnittelussa. Kysymys olisi pitänyt muotoilla toisin ja osallisuutta olisi pitänyt avata lapsille enemmän. Suurin osa lapsista vastasi kieltävästi kysymykseen olette-ko aikuisten kanssa suunnitelleet toimintaa päiväkodissa. Uskon, että osaan vastauksissa

vaikutti lasten ikä, sillä he eniten epäoivat, sitä ovatko olleet osallisena päiväkodin toiminnan suunnitteluun. Pienempien lasten oli ehkä vaikea ymmärtää, miten he ovat saaneet vaikuttaa päiväkodin toimintaan.

Taulukko 1. kuvaa lasten toiveita siitä, mitä he haluaisivat tehdä päiväkodissa. Lasten toiveiksi Lastenkammarin toiminnassa vahvasti nousivat ”kotis-leikki” ja yleensäkin leikkiminen. Toisen lapsen kanssa leikkiminen, koski lähinnä jotain tiettyä lasta kenen kanssa haluttiin leikkiä. Projektin aikana havainnoin lasten leikkejä ja huomasin itsekin ”kotis-leikkin” suosion. ”Kotis-leikki” oli monen mielestä hauskaa, kun siinä oli mukana monta lasta kerrallaan. Kysymyksen tavoitteena oli, että lapset olisivat saaneet toivoa myös jotain, mitä eivät ole vielä päiväkodissa leikkineet tai tehneet, mutta kysymyksen asettelu olisi pitänyt olla toisenlainen.

TAULUKKO 1. Mitä haluaisit tehdä päiväkodissa? (n=11)

3.10 Yhteenveto päiväkotiyrittäjyydestä

Päiväkotiyrittäjyys vaatii monipuolista osaamista, kuten tästä luvusta voi päätellä. Luvussa kuusi on havainnollistettu varhaiskasvatuksen kompetenssit (KUVIO 4.) jotka toimivat hyvänä vertailukohteena päiväkotiyrittäjän monipuolisen osaamisen arvioinnissa. Päiväkotiyrittäjän tulee hallita varhaiskasvatus osaamisen lisäksi myös palvelujärjestelmän osaaminen. Palvelujärjestelmän osaamiseen kuuluvat sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyteen liittyvät lait ja asetukset sekä julkisen hyvinvointijärjestelmän tunteminen, jotka aiemmin ovat esiteltyinä tässä luvussa.

Omalla elinympäristöllä voi olla suuri vaikutus yrittäjämynnteisyyteen. Tämä projektiopinnäytetyö antaa mahdollisuuden reflektoida omia yrittäjyyden edellytyksiä. Se auttaa pohtimaan omia valmiuksia yrittäjänä ja siihen, että haluaako vastata sosiaalialan yrittäjyyteen liittyviin haasteisiin. Yrittäjyys vaatii asennoitumista, itsensä kehittämistä ja uuden luomista. Päiväkoti yrittäjänä täytyy pohtia omia arvojaan ja miettiä, kuinka oma päiväkoti eroaa muista päivähoito palveluista. Omien arvojen pohtiminen on osa sosionomin eettistä osaamista, joka mahdollistaa luomaan laadukasta ja asiakaslähtöistä päiväkotitoimintaa. On todettu, että laadukas päivähoito vaikuttaa perheiden hyvinvointiin. Sosionomina ja yrittäjänä voi vastata yhteiskunnan odotuksiin omalla halukkuudella tehdä töitä lasten ja heidän perheiden kanssa. Tässä näkyy sosionomin työn osaamisen yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Varhaislapsuuden arvostus ja merkitys ovat vaikuttaneet omiin valintoihini aloittaa sosionomi opinnot. Työkokemusten ja koulutuksen myötä olen valinnut itseäni kiinnostavia näkökulmia, menetelmiä ja arvoja, jotka voisivat olla oman päiväkodin toiminta-ajatuksia. Projektiopinnäytetyöhön liittyvään teoria tietoon perehtyminen on vahvistanut omat valinnat toimiviksi ja toisiaan tukeviksi. Usein päiväkotiyrittäjyyden lähtökohtia ovat vapaus ja itsenäinen toiminta, jolloin voi luoda lapsille omanlaisensa virikkeellisen ja turvallisen kasvuympäristön yhteistyössä vanhempien kanssa.

4 PROJEKTIOPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tämän projektiopinnäytetyön toiminnallisen osuuden suunnittelin ja toteutin yksityisessä päiväkotiki Lastenkammarissa, keväällä 2014. Projektin tarkoituksena oli selvittää lasten osallisuutta päiväkodin arjessa sekä heidän lempiasioitaan päivähoitosta Lastenkammarissa. Projektilleni asetetut tavoitteet, jotka kirjasin projektisuunnitelmaan (LIITE 1), näkyvät alla olevasta taulukosta 2. Mukana projektissa oli Nunu-nalle, joka halusi tutustua Lastenkammarin arkeen ja lapsiin. Kirjoitin pienryhmätoimintoihin tarinoita (LIITE 4) nallen ajatuksista päivähoitosta ja nallen omista lempileikeistään, jotta lasten olisi helpompi lähestyä aiheita. Tarinoiden pohjalta ja niiden avustuksena toteutin lasten ja nallen kanssa erilaisia toiminnallisia leikkihetkiä. Sain olla mukana suunnittelemassa Lastenkammarissa järjestettävä yöhoitoa, jolla aloitin projektini.

TAULUKKO 2. Projektin tavoitteet

	ASIAKAS	ORGANISAATIO	SA-ITSE
TULOS-TAVOITE	Saada lasten ääni kuuluviin ja näkyviin päivähoiton arjessa sekä lasten osallistaminen päivähoitossa.	Antaa mahdollisuus kannustaa lapsia omien ideoidensa toteuttamiseen ja toteuttaa päivähoitoa lasten silmin.	Opinnäytetyö sekä liiketoimintasuunnitelman laadinta, ennen mahdollisen päiväkodin perustamista.
TOIMINNALLINEN TAVOITE	Toteuttaa interventiot lapsiryhmässä korostaen kodinomaisuutta ja lasten osallisuutta, niin että lapset viihtyvät päivähoitossa.	Kodinomaisuuden säilyttäminen ja toteuttaminen sekä lasten toiveiden kuuleminen. Firmaxin kanssa tehtävä yhteistyö yrityksen perustamiseen liittyen.	Oppia ohjaamaan sekä hallitsemaan lapsiryhmää niin, että lapsinäkökulma korostuu ja syntyy paljon vuoropuhelua lasten kanssa.
OPPIMISTAVOITE	Nähdä lapsen viihtyminen ja kehittää lasten luottamusta päivähoitossa.	Lasten ideoita hyödynnettäisiin päivähoiton arjessa ja työntekijät kokisivat ahaa-elämyksiä.	Oma ammatillinen kehittyminen, ja ryhmän ohjaus. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen ja yrittäjyysoppiminen.

4.1 Liiketoimintasuunnitelman laadintaprosessi

Opinnäytetyön pohdinta ja suunnittelu alkoi aika pian syksyllä 2012, kun varmistui, että minulla on mahdollisuus perehtyä päiväkotiyrittäjyyteen. Kävin tuolloin tapaamassa Uusyrityskeskuksen yritysneuvojaa, joka antoi minulle tunnukset liiketoimintasuunnitelma pohjalle, jota pystyin täyttämään Internetissä. Aloitin heti liiketoimintasuunnitelman täyttämisen ja luomaan itselleni kuvan omasta päiväkodista. Samalla pohdin projektin toteuttamista Yksityisessä päiväkotitiloissa Lastenkammarissa. Tein pohjapiirustuksia itselleni havainnoimaan kaikkea sitä, mitä pitää ottaa huomioon hankinnoissa sekä yleisesti päiväkodin arjen toimivuudessa.

Liiketoimintasuunnitelma ei tullut täysin valmiiksi projektin aikana, mutta ei se ollut tavoitteenakaan. Tavoitteena oli enemminkin hankkia tietoa yrittäjyydestä ja kaikesta mitä siinä tulee huomioida ennen kuin konsepti on toimiva ja valmis. Liiketoimintasuunnitelmaan piti pohtia mm. myynti- ja markkinointistrategiaa, joilla lähtisin omaa päiväkotia mainostamaan ja saisin asiakkaita, eli lapsiperheitä. Mainitsin liiketoimintasuunnitelmassa mm. kasvatuskumppanuuden tärkeyden sekä lapsilähtöisyyden. Liiketoimintasuunnitelmaan kirjasin kuvauksen päivähoiton arjesta ja mitä juuri minun päiväkotini tarjoaa lapsille kasvatuksen ja hoidon näkökulmasta.

Yrittäjyysoppimista on koko opintojen ajan tukenut reflektointi, joka on mahdollistanut oman toiminnan arviointia ja kehittämistä. Projektin aikana omat yrittäjävalmiudet ovat kasvaneet, sillä olen huomannut paljon yrittäjyyden edellytyksiä itsessäni. Paljon pitää vielä tapahtua ennen päiväkotitoiminnan aloittamista, mutta sinne suuntaa ollaan koko ajan menossa. Liiketoimintasuunnitelma jää vielä joltain osin auki, koska on vaikeaa tässä kohdassa suunnitella budjettia ja muita organisaatiota koskevia asioita. Projektista oli paljon hyötyä, kun sain toteuttaa sen yksityisessä päiväkodissa, joilla on kokemusta toiminnasta jo yli kymmenen vuoden ajalta.

4.2 Pienryhmätoiminnat Lastenkammarissa

Haluaisin antaa lapsille mahdollisuuden osallistua päiväkodin arjen ja toiminnan suunnitteluun yhdessä aikuisten kanssa. Siksi päätin havainnoida ja selvittää lasten ajatuksia osalli-

suudesta yksityisessä päiväkotiki Lastenkammarissa. Päiväkotiki on lasten mieluinen, silloin kun se antaa lapsille mahdollisuuksia leikkiä ja toteuttaa itseään. Lastenkammari antaa paljon mahdollisuuksia lasten osallistamiselle. Lastenkammarissa lapset ovat iältään 1-6-vuotiaita ja Saraluhta (2014) on sitä mieltä, että tämä ohjaa lapsia osallisuuteen. Isommat lapset toimivat esimerkkinä ja auttavat pienimpiä lapsia arjen askareissa, kuten pukemisessa tai neuvovat heitä eri tilanteissa. Usein aamuisin huomasin, että lapset tykkäsivät leikkiä ”kotis-leikkiä” ja siinä kivointa oli huomata, että leikkiin osallistui paljon lapsia sekä tyttöjä että poikia ja he olivat eri-ikäisiä. Jokaiselle löytyi sopiva rooli äidistä ja isästä lapsiin ja eläimiin.

Pienryhmätoimintojen tarkoituksena oli havainnoida ja hyödyntää lasten osallisuutta päiväkodin arjessa. Lasten osallistamisella pyrin antamaan lapsille mahdollisuuden tutustua Lastenkammarin ympäristöön ja auttaa havainnoimaan millaisia erilaisia virikkeitä päiväkotiki tarjoaa. Vaikka projektin tavoitteena oli selvittää lasten lempileikkejä ja mielenkiinnon kohteita, halusin myös päiväkodin ympäristöä havainnollistamalla osoittaa muita päiväkodin tarjoamia leikkimahdollisuuksia. Pienryhmätoiminnot ja leikit oli suunniteltu niin, että jokainen lapsi huomioitiin. Tämä on tärkeää lapsilähtöisyyden tukemiseksi. Jokainen lapsi sai oman vuoron leikeissä sekä kaikki saivat kertoa omia ajatuksiaan päiväkodin arjesta. Näin lapsille tuli tunne, että he ovat osa lapsiryhmää ja päiväkodin yhteisöä. Nunnunallien tarinat toimivat pienryhmätoimintojen johdatuksena. Tarinoiden idea oli saada nalle viihtymään päiväkodissa. Tarinoiden avulla toivoin, että lapset voisivat samaistua Nunnunallien tilanteeseen, sillä lapsilla voi olla päiviä jolloin ei viihdy päivähoidossa. Projektin aikana toteutettuja pienryhmätoimintoja oli kuusi, jotka olen seuraavaksi kuvannut lyhyesti.

Yöhoito oli projektin aloituspäivä, jonka tarkoituksena oli aluksi havainnoida lasten omia näkemyksiä päiväkodista ja sen tiloista sekä sisällä että ulkona. Ennen yöhoitoa kirjoitin vanhemmille tiedotteen yöhoitoa koskevista asioista (LIITE 3). Suunnittelin pitäväni muutamien pienryhmätoiminnan lapsille koskien projektiani. Aamuhetkellä pidin pienen näytelmän, Uuden nalle tarina (LIITE 4/1), jossa nalle oli tullut uutena leluna päiväkotiki Lastenkammariin. Tarinassa myös lapset saivat osallistua kertomalla nallelle mm. missä nalle on, mikä on viikonloppu ja mitkä ovat Lastenkammarin lasten lempileikkejä. Tarina rohkaisti lapsia kertomaan omista lempipuhustaan Lastenkammarissa, joka oli myös tavoitteen-

ni jatkoa varten, jotta pystyin hyödyntämään ja havainnoimaan lasten leikkejä. Havainnoin muun muassa sitä, miten lapsilla on mahdollisuus leikkiä lempileikkejään päiväkodissa.

Ulkona toteutin pihasuunnistuksen, jossa lapset saivat etsiä kuvien avulla eri paikkoja päiväkodin pihalta ja kyselin myös heidän lempipuuhiaan ulkoilussa. Pihasuunnistuksessa oli mukana myös nalle, jolle oli samalla tarkoitus esitellä pihalla paikkoja. Myöhemmin illasta ennen päivällistä, lapset esittelivät nallelle Lastenkammaria ”nallen piilotus”-leikin avulla. Leikki osoittautui erittäin suosituksi. Molempien leikkien tarkoitus oli saada lapset tekemään havaintoja oman päiväkodin ympäristöstä ja sen tarjoamista leikkimahdollisuuksista.

Lastenkammarin lapset käyvät myös ulkoilemassa päiväkodin pihan ulkopuolella ja näin tutustuvat myös muuhun ympäristöön. Metsäretkestä sain hyvän idean jatkaa nallen tarinaa (LIITE 4/2), jossa nalle ikävöi metsään omaan kotiinsa. Huonon sään vuoksi metsäretkin peruuntui, mutta järjestin päiväkodin sisälle suunnitellun pienryhmätoiminnan. Tarinassa jälleen annoin lapsille mahdollisuuden osallistua keskusteluun sekä leikkimään nallen lempileikkiä, ”nalle käskee”. Lopuksi istuimme päiväkodin lattialle syömään eväitä.

Paneeli-pienryhmätoiminta alkoi nallen tarinalla (LIITE 4/2), jossa nalle kertoi, että on pitänyt Lastenkammarin leikeistä ja muusta toiminnasta, mutta ei ole löytänyt vielä itselleen mieluisaa tekemistä päiväkodissa. Tarinan tarkoitus oli selvittää lapsille, että nalle tarvitsee apua lempileikkinsä valitsemiseen ja halusi näin kuunnella lasten mielipiteitä. Koin nallen helpottavan lasten osallistumista, sillä heidän oli mukavampi vastata nallen esittämiin kysymyksiin. Paneelin tavoitteena oli, saada aikaan keskustelua yleisti päiväkodin arjen tapahtumista sekä lasten mielipuuhiista ulkona ja sisällä. Paneelissa jokaisella lapsella oli mahdollisuus kertoa omasta mielenkiinnon kohteistaan ja lempileikeistään päiväkodissa. Isoimmilla 5-6-vuotiailla lapsilla lempileikkinä oli vakoiluleikki, jota he leikkivät ulkona. Moni lapsista nimesi lempileikikseen ”kotis-leikin”. Kiinnitin itsekin harjoittelun aikana huomioita ”kotis-leikin” suosioon.

Unelma päiväkotipäivä olisi lasten mielestä sellainen, jossa saisi leikkiä paljon ja samalla mainittiin myös roolileikit. Lapset äänestivät aikuisten järjestämistä tuokiosta, nostamalla peukkua jos pitävät siitä ja jos eivät pitäneet, peukku pysyi alhaalla. Aikuisten järjestämiä tuokiota ovat mm. jumppatuokiot, muskari, aamuhetket, kädentaidot sekä retket ja pedagoginen aamupäivä. Lapset olivat aikalailta samaa mieltä jokaisesta aikuisen järjestämästä

tuokiosta ja peukut olivat lähes aina ylhäällä, mutta sieltä erottui myös selkeästi, jos jokin piti enemmän askartelusta kuin jumppatuokioista. Peukku nousi tuolloin reippaammin ylös ja hiukan korkeammalle.

Nalle tarina (LIITE 4/3) toimi aloitteena, pienryhmätoiminnassa, jossa lopulta jokainen lapsi maalasi itsensä oman mielipuhan parissa yhdessä nallen kanssa. Nallen nimeäminen osallisti lapsia yhteistyöhön ryhmänä, jossa jokaisella oli mahdollisuus miettiä nallelle nimi. Nallen nimi äänestettiin nimiehdokkaista ja enemmistö kannatti Nунnu-nimeä. Äänestämisen mahdollistaa demokratiaa lapsiryhmässä, josta lapset voivat oppia tekemään kompromisseja ja huomioimaan muiden lasten mielipiteitä. Nунnu-nallen nimenannon jälkeen maalausprojekti toteutettiin niin, että työntekijä antoi ohjeita maalaamiseen. Halusin, että lapset voivat maalausten avulla jakaa kokemuksiaan päiväkodista ja lasten omista mielenkiinnon kohteista.

Ensin pyysin lapsia maalaamaan oman kuvansa. Oman kuvan piirtämisellä lapsi hahmottaa itsensä ja oman kehonsa toiminnat. Lapsen kokemukset omasta kehostaan ovat minäkuvan muodostamisen kannalta tärkeää. Kun lapsella on realistinen kuva itsestään, hänen identiteetti ja itseluottamus ovat terveellä pohjalla. (Tjeder & Wacström 1998, 13–14.) Tämän jälkeen lapset maalasivat itsensä leikkimässä lempileikkejään joko päiväkodin sisällä tai ulkona Nунnu-nallen kanssa. Tavoitteena oli, että lapset hahmottaisivat päiväkotiympäristöä ja erilaisia mahdollisuuksia leikkimiseen, mitä päiväkot Lastenkammari tarjoaa lapsille. Tjederin ja Wacströmin (1998, 15) mukaan, piirtäminen ja maalaaminen ilmaisevat lapsen havainnointia ympäristöstään. Maalatessaan lapset kertoivat erilaisia tarinoita ja asioita, mitä omassa maalauksessa on. Maalaukset olivat hyvin yksilöllisiä ja henkilökohtaisia. Maalaamisen toteuttaminen yksi asia kerrallaan, mahdollisti sen, että lapset tekivät niitä omaan tahtiin, eikä samanlaisia piirroksi ja tarinoita maalauksista tullut. Lopuksi vielä kirjasin maalauksiin ylös lasten kertomia tarinoita.

Jotta Nунnu-nalle tuli säännöt tutuiksi, kertosimme Lastenkammarin sääntöjä siellä olleita sääntökortteja apuna käyttäen. Päiväkodin säännöt ovat osa päiväkodin arkea ja niiden läpikäyminen osallisti lapsia pohtimaan, miksi päiväkodissa on sääntöjä, ja miten pitäisi toimia, jotta ei rikkoisi sääntöjä. Sääntö-korteissa oli kaksi kuvaa, jossa toisessa oli tilanne, mikä oli epätoivottua toimintaa päiväkodissa ja toisessa taas ihanteellinen tilanne. Ensin lapset saivat kuvan avulla miettiä, mitkä asiat kuvassa on väärin ja millaisilla toi-

minnoilla tilanne olisi parempi. Tilanne ylemmässä kuvassa saattoi olla esimerkiksi ruokailu tilanne, jossa lapset leikkivät ruoalla. Ennen kuin näytin alemman kuvan ihanteellisesta tilanteesta, lapset saivat hetken aikaa miettiä, miten epätoivotussa toiminnassa lasten pitäisi olla ja toimia. Lasten mainitsemia asioita oli alemmassa kuvassa. Lastenkammarin lapsille päiväkodin säännöt ovat tuttuja ja osa arkea. Kun lapsille tulee päiväkodin arkeen selkeä rutiini, heidän on helpompi noudattaa yhteisiä sääntöjä. Toki sääntöjen noudattamiseen vaikuttaa myös lapsen ikä, kehitystaso ja se kuinka kauan päiväkodissa on ollut.

Pienryhmätoimintojen tarkoituksena oli tutustuttaa uusi Nunu-nalle Lastenkammarin lapsiin sekä päiväkodin arkeen. Pienryhmätoiminnot alkoivat usein tarinoilla, joiden avulla lasten oli helpompi keskustella päiväkodin arjesta ja eri aiheista, mistä kullakin kerralla Nunu-nalle halusi tietää. Viimeinen pienryhmätoiminta alkoi tarinalla, jossa Nunu-nalle pohti päiväkodin arkea ja sitä, kuinka kivaa päiväkodissa on. Tarkoitus oli saada lapsille tunne siitä, että päiväkotiki on kiva paikka. Kertasimme myös edellisen pienryhmätoiminnan aikana käytyjä sääntökortteja. Loppuun pyysin vielä, että lapset leikkisivät Nunu-nallen kanssa ja olisivat kaikki kavereita keskenään, jotta nalle voisi viihtyä päiväkodissa pidempää. Nunu-nallen jäi lopulta Lastenkammariin.

4.3 Projektin kokonaisuus

Projektissa hyödyllisintä oli, että sain toteuttaa sen päiväkotiki Lastenkammarissa, joka on yksityinen yritys. Sain työelämä ohjaajaltani erilaisia asiakirjoja ja materiaalia, muun muassa pelastus-, omavalvonta- ja toimintasuunnitelmat liittyen heidän päiväkotiki toimintaan ja yrittäjyyteen, joihin sain tutustua ja joita pystyin hyödyntämään. Erilaiset asiakirjat ja lausunnot konkretisoivat päiväkotikiyrittäjältä vaadittavia asioita, kuten vakuutukset, lainsäädännöt, rekisteriselosteet ja toimintasuunnitelma. Yritystoiminnan pyörittämisen lisäksi on huomioitava myös lasten tarpeet ja kasvatus. Päiväkodin perustaminen vaatii paljon erilaisia suunnitelmia ja asiakirjoja, joilla selvitetään oman yrityksen toimintaa, ja jotta päiväkotiki toiminta saa luvat toiminnan aloittamiseen ja toteuttamiseen. Muun muassa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, vaatii erilaisia suunnitelmia ja selvityksiä sosiaali- ja terveysalan yrityksiltä. Niiden tarkoituksena on parantaa elinympäristön terveysriskien hallintaa sekä oikeusturvan toteutumista ja palvelujen laatua. (Valvira 2014.) Yri-

tystoiminnan tulee olla vakuuttavaa ja lupien kohdallaan, jotta toiminta on pysyvää ja luotettavaa.

Yrityksen näkökulma ja oman päiväkodin perustaminen antoi mahdollisuuden perehtyä varhaiskasvatukseen laatuun, jonka tulee huomioida lasten hoidon ja kasvun tavoitteet sekä yhteiskunnan tasolla, että yksilö tasolla. Tässä hyvänä työkaluna toimii varhaiskasvatussuunnitelma, jossa otetaan huomioon erilaiset orientaatiot lapsen oppimisessa. Keskityin tässä projektiopinnäytetyössä myös varhaiskasvatuksen arvoihin, jotka ovat omasta mielestäni kasvatuskumppanuus sekä lasten hoidon, kasvun ja kehityksen tukeminen niin, että toiminta on lapsilähtöistä ja heitä osallistavaa.

Projektin aikana huomasin suunnitelmallisuuden tärkeyden, sillä toteuttamani pienryhmätoiminnat olivat liian irrallisia toisistaan, vaikka Nunu-nallen -tarinat olivat toiminnan lankana. Nunu-nallen tarinat etenivät niin, että nalle tutustui hiljalleen päiväkodin arkeen ja lapsiin. Tämä helpotti pienryhmätoiminnan toteuttamista ja auttoi lapsia pohtimaan päiväkodin ympäristöä ja mahdollisuuksia erilaisille leikeille ja toiminnoille mistä lapset ovat itse kiinnostuneita. En ollut tehnyt selkeää suunnitelmaa koko projektin toteuttamiselle vaan aina paria päivää ennen suunnittelin toiminnat Lastenkammarissa. Tarkoituksena oli hankkia teoria tietoa pienryhmätoimintojen suunnittelun avuksi, mutta ajankäytön kanssa oli haasteita ja omat resurssit eivät riittäneet. Mielestäni projektista puuttui kokonaisvaltainen suunnitelma, koskien pienryhmätoiminnan toteutusta. Sain kuitenkin omista havainnoista ja pienryhmätoiminnoista materiaalia ja pohdittavaa lasten osallisuuden hyödyntämiseen.

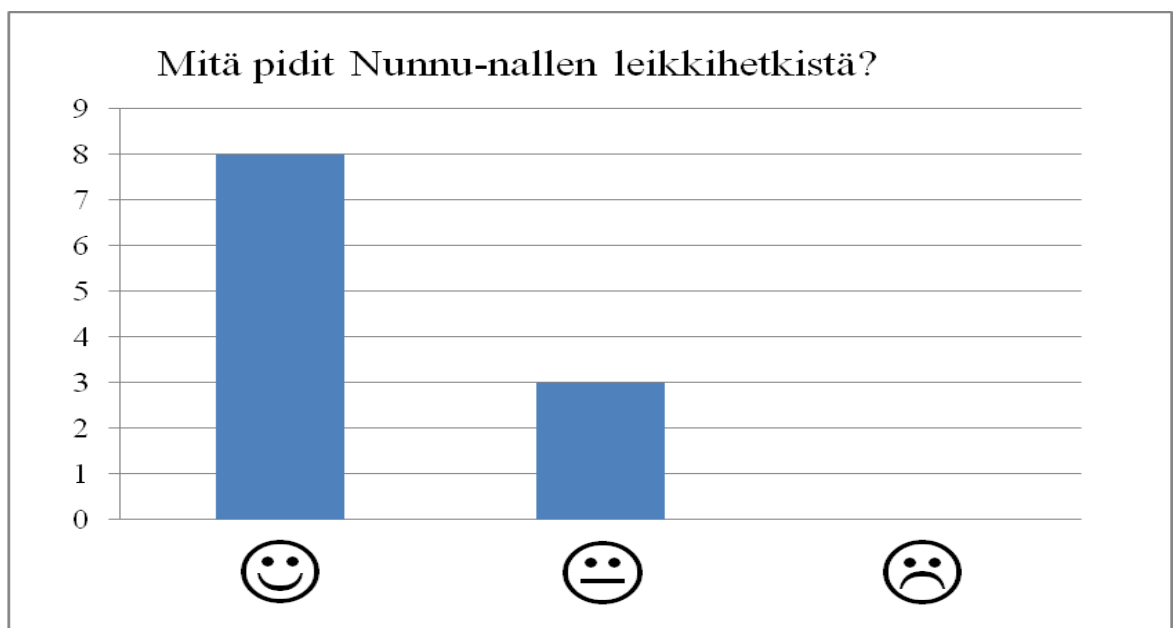
5 PROJEKTIN ARVIOINTI

Projektin arviointi koostuu omien havaintojen ja Lastenkammarin työntekijöiden kanssa käydyistä keskusteluista. Lisäksi toteutin projektin lopussa kyselyn Lastenkammarin lapsille, koskien Lastenkammarin päiväkodin arkea sekä lasten mielipiteitä interventioista eli pienryhmätoiminnoista. Interventioissa minulla oli mukana Nunu niminen nalle, jonka eräs lapsi keksi nallelle nimeksi. Lisäksi arvioin omia valmiuksia yrittäjyydestä SWOT-analyysillä, joka on myös liiketoimintasuunnitelmassani.

5.1 Lasten arviointi kyselyn avulla

Kyselyn toteutin niin, että lapset saivat näyttää ns. hymynaamoista sen, joka kuvaa parhaiten omaa näkemystä kysymyksestä. Taulukko 3. kuvaa lasten arviointia Nunu-nallen leikkihetkistä. Koin itse, että lasten on helpompi arvioida leikkihetkiä Nunu-nallen avulla sekä hymynaamoilla. Iloisen hymynaaman valitsi kahdeksan lasta kuvaamaan Nunu-nallen leikkihetkiä, mikä on palautteena lapsilta hyvä ja mihin olen tyytyväinen. Kolme lasta valitsi keskimmäisen hymynaaman, josta lapset kommentoivat, etteivät oikein muista leikkihetkiä tai että jotain olisi vielä kaivannut leikkihetkiin. Kukaan kyselyyn vastanneista lapsista ei valinnut suruhymiötä

TAULUKKO 3. Mitä pidit Nunu-nallen leikkihetkistä? (N=11)

5.2 SWOT-analyysi

SWOT-analyysin (TAULUKKO 4.) avulla pohdin omia vahvuuksia ja heikkouksia päiväkotiyrittäjänä. Kävin myös läpi mitä mahdollisuuksia ja uhkia yrittäjyys tuo mukanaan. Omaksi vahvuudeksi koen, että minulla on hyvä yrittäjämäinen asenne ja olen päiväkotiyrittäjyyttä pohtinut pitkään. Olen hyvä organisoimaan asioita, vaikka suunnitelmallisuus tuo haasteita aikapulan vuoksi ja joskus toteutus ei tyydytä minua, kuten tämän projektin aikana huomasin. Siksi usein koen enemmän heikkoutena täydellisyyden tavoittelun, koska harvoin ole tyytyväinen ja saatan myös vaatia itseltäni liikoja. Projektin aikana halusin toteuttaa paljon kivoja ja hienoja asioita, mutta lopulta huomasin, että lapset tyytyvät vähempäänkin.

Kun olen johonkin ryhtynyt, yleensä sitoudun siihen. Projektin tavoite oli saada lisää tietoa ja valmiuksia yrittäjänä olemisesta. Vaikka välillä motivaatio katosi projektia kohtaan, tiesin, että toteutan yhtä unelmaani jollakin tasolla. Tällä hetkellä kuvitelmani päiväkotiyrittäjyydestä voi olla aika sinisilmäistä, mutta todellisuus tulee varmaan vastaan, kunhan saan lisää kokemusta varhaiskasvatuksesta ja yrittäjyydestä. Yhtenä vahvuutena koen luovuuden ja samalla koen olevani aika spontaani. Voin tehdä päätöksiä hyvin nopealla aikataululla ja luovia tilanteen niin, että saadaan asiat toimimaan vaikka muutoksia syntyy.

TAULUKKO 4. SWOT-analyysi valmiuksista päiväkotiyrittäjänä

<p style="text-align: center;"><u>VAHVUUDET</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Joustava - Hyvä yrittäjämäinen asenne - Organisointi - Sitoutuminen, motivaatio - Luovuus 	<p style="text-align: center;"><u>HEIKKOUEDET</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Täydellisyyden tavoittelu - Vaativa - Vähäinen kokemus - Sinisilmäisyys
<p style="text-align: center;"><u>MAHDOLLISUUDET</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elinikäinen oppiminen - Vastuu - Yhteiskunnallinen vaikuttaminen - Kontaktien luominen - Työn kehittäminen 	<p style="text-align: center;"><u>UHAT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Työtehtävien kasaantuminen - Taloudelliset haasteet - Väsyminen - Turhautuminen - Huono maine

Päiväkotiyrittäjyydessä näen paljon mahdollisuuksia ja uhkia, mutta uutena yrittäjänä aloittaminen vaatii oman aikansa toiminnan luotettavuuden ja maineen saamisella. Yksityisessä päiväkodissa on suurempi vastuu toiminnasta ja lapsista ja siinä on hiukan vapaammat kädet. Haluan itse olla vaikuttamassa tuleviin sukupolviin ja toimia lapsille hyvänä kasvattajana, jotta heistä tulisi hyviä Suomen kansalaisia. Siksi koen mahdollisuuden olla vaikuttamassa yhteiskuntaan. Tärkeää onkin saada uudelle päiväkodille hyvä maine ja ylläpitää sitä laadukkaalla henkilöstöllä ja varhaiskasvatuksella. Huono maine kiirii ja usein johtaa taloudelliseen ahdinkoon, joka on yrittäjälle uhka, koska hän on sijoittanut omaa rahaa. Päiväkotiyrittäjänä lasten hoidon ja kasvatuksen lisäksi on vastuu myös yritystoiminnan pyörittämisestä. Jos tehtäviä kasaantuu liikaa voi siinä turhautua ja väsyä. Siksi on tärkeää toimia yhdessä henkilöstön kanssa, jotta laatu hoidosta ja kasvatuksesta ei kärsi.

5.3 Projektin loppuarviointi

Projektin myötä opin paljon itsestäni ja reflektointi on tuonut siihen uutta ulottuvuutta. Pienryhmätoimintojen jälkeen pyrin aina arvioimaan omaa toimintaani ja samalla pohdin, miten olisin voinut tehdä asioita toisin. Täysin tyytyväinen en ole projektin toiminnalliseen osuuteeni yksityisessä päiväkotiki Lastenkammarissa, mutta kokonaisuudessaan sain valtavasti kokemusta sekä lapsiryhmätoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta että päiväkotiyrittäjyydestä. Lasten kokemus ja palaute Nunnun leikkihetkistä oli positiivinen ja lapsilla oli kivaa. Lasten osallisuus on mielestäni hyvin toimivaa päiväkotiki Lastenkammarissa, vaikka lapsille on ehkä vaikea nimetä asioita, joissa saa olla osallisena.

Työskentelyprosessi kärsi paljon töiden takia, enkä saanut aloitettua tutustumista teoriaan hyvissä ajoin syksyllä 2013, niin kuin oli tarkoitus. Tämä vaikutti jokseenkin toiminnallisen osuuden suunnitteluun ja toteutukseen. Pienryhmätoimintojen toteutuminen alkoi ajallaan. Teorian käsittelyn kanssa tuli lopulta hiukan kiire, mutta sain haluamani asiat esille. Päiväkotiyrittäjyys on edelleen haaveena ja se on unelmieni seinällä motivoivamassa minua työskentelemään varhaiskasvatuksen ja lasten parissa.

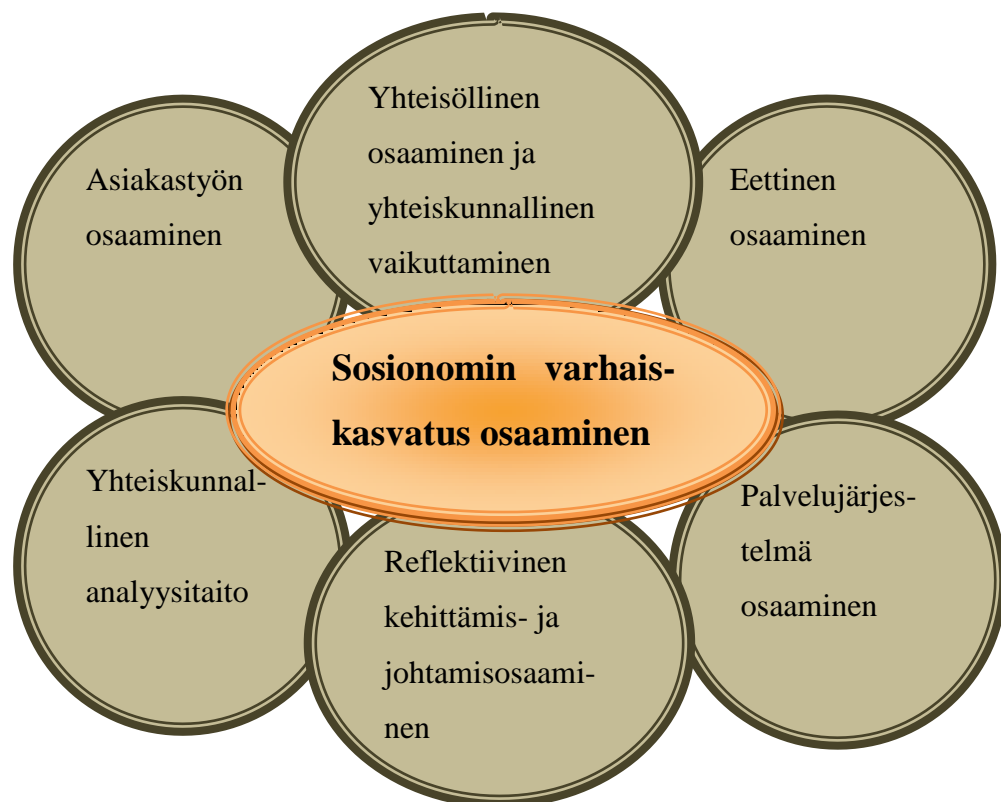
6 POHDINTA

Projektiopinnäytetyöni tavoite oli perehtyä ja saada vahvistusta päiväkotiyrittäjyyteen, joita pohdin oman päiväkodin liiketoimintasuunnitelman kautta. Sain myös asiakirjoja, kuten lausuntoja, selvityksiä ja toimintasuunnitelman, tutkittavakseni työelämän ohjaajaltani. Tutkin ja selasin lakeja ja asetuksia, jotka koskevat sosiaalialan yritystoimintaa. Opinnäytetyön aikana ymmärsin, etten saanut riittävästi tarvittavaa tietoutta yrittäjyydestä ja onkin tärkeää erikseen käydä lisäksi jonkinlainen yrittäjyyskoulutus. Tarkoituksena ei ollut tämän projektiopinnäytetyön jälkeen heti aloittaa oman päiväkodin yritystoimintaa vaan haluan hankkia itselleni vankemman pohjan varhaiskasvatuksesta ja tehdä aluksi töitä lastentarhanopettajana.

Opinnäytetyön aikana sain kuitenkin vahvistusta varhaiskasvatus osaamiseeni sekä omiin valmiuksiin yrittäjänä. Tämän hetkisiä valmiuksia sosionomina pohdin projektiopinnäytetyön tuomien onnistumisieni ja epäonnistumisien kautta. Seuraavan sivun kuvio 4. on Mäkisen ym. (2011) laatima, jossa näkyy sosionominkompetenssit, joita itse tarkastelen varhaiskasvatuksen näkökulmasta ja siitä mitä olen projektin aikana oppinut. Sosionomin kompetensseja ovat palvelujärjestelmän osaaminen, asiakastyön osaaminen, eettinen osaaminen ja yhteisöllinen osaaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Lisäksi sosionomin osaamisalueeseen kuuluu yhteiskunnallinen analyysitaito sekä reflektiivinen kehittämis- ja johtamisosaaminen.

Projektiopinnäytetyössä pääsin hyvin lähestymään teorian kautta palvelujärjestelmän osaamisesta, sillä selvitin paljon erilaisia lainsäädäntöjä, jotka koskevat yritystoimintaa sekä päivähoiton toteuttamista asiakkaiden ja henkilöstön näkökulmista. Projektin aikana työskentelin moniammatillisissa tiimissä ja ymmärrän eri koulutusalojen tärkeyden varhaiskasvatusta toteuttaessa. Kehittämisosaaminen toteutui hyvin tässä projektimuotoisessa opinnäytetyössä, mikä antoi jokaisen pienryhmätoiminnan jälkeen monia mahdollisuuksia suunnitella ja kehittää omaa toimintaani seuraavaa kertaa varten. Kehittämisessä otin huomioon lasten reaktiot pienryhmätoiminnoissa sekä työelämänohjaajalta saadusta palautteesta.

Yhteisöllinen osaaminen tulee esille siinä, että haluan antaa toteutuksen lisäksi lapsille mahdollisuuden osallistua toiminnan suunnitteluun. Koen myös kasvatuskumppanuuden tärkeänä työvälineenä päiväkodin arjen pyörittämiselle, niin että vanhemmilla on luottavainen tunne jättää lapsi hoitoon työpäivän ajaksi. Arvostan lapsuutta ja haluan siksi työskennellä lasten kanssa. Lasten kanssa työskenteleminen antaa mahdollisuuden tarjota lapsille laadukasta päivähoitoa vanhempien ollessa töissä. Arvostamalla lapsuutta koen ajavani lasten oikeuksia saada laadukasta päivähoitoa ja toivottavasti voin sitä myös joskus tarjota lapsiperheille.

KUVIO 4. Sosionomin varhaiskasvatuskompetenssit. (Mäkinen ym. 2011, 16–20.)

Sosionomin eettiseen osaamiseen kuuluu sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden sisäistämisen. Eettinen pohdinta varhaiskasvatuksessa kunnioittaa lapsilähtöisyyttä ja ajaa lasten etuja. Lasten osallistaminen päiväkodin arkeen mahdollistaa lapsille saada äänensä kuuluviin ja lapsista voi oppia uutta, kun heille antaa mahdollisuuksia toteuttaa itseään päiväkodissa myös silloin kun ei ole aikuisten ohjaamaa toimintaa. Projektin aikana kävin paljon vuoropuheluita lasten kanssa, jotta he saivat kertoa omia mielenkiinnon kohteitaan päiväkodin arjesta.

Projekti on mahdollistanut omien tietojen ja taitojen hallintaa sekä kykyä soveltaa niitä käytännössä ja ratkaista ongelmatilanteita, jotta olen voinut kehittyä koulutuksen myötä ammattilaiseksi. Omaa päiväkotiyrittäjyyttä lähdin pohtimaan omien kokemusten ja havainnointien kautta. Opinnoista saatujen tietojen ja harjoitteluiden kautta, tutkin tässä opinnäytetyössä varhaiskasvatuksen aiheita, joita toivon voivani toteuttaa omassa päiväkodissani. Halu perustaa oma päiväkotiyrittäjyys vahvistui projektin aikana ja se oli tämän opinnäytetyön tavoite, että saan kerättyä valmiiksi tietoa yrittäjyydestä.

Projektiosuus toteutui keväällä 2014 Yksityisessä päiväkotiyrittäjyys Lastenkammarissa. Projektin tarkoituksena oli selvittää ja havainnoida, miten lasten osallisuus näkyy päiväkodin arjessa. Lasten osallisuuden ja mielenkiinnon kohteiden selvittämisessä, käytin apuna Nunnunalle, joka tuli kevään aikana tutuksi lapsille erilaisten tarinoiden kautta. Nunnun tarinat tukivat jokaista pienryhmätoimintaa ja lapsille nallen nimeäminen oli tärkeää. Toteutin lapsille paneelikeskustelun, jossa jokaisella oli mahdollisuus kertoa omia ajatuksia päiväkodin arjesta. Projektin aikana tein myös paljon havainnointia ja keskustelimme Lastenkammarin työntekijöiden kanssa, lasten toiminnoista ja leikeistä päiväkodissa. Projektin lopuksi tein myös kyselyn, josta sai vahvistusta tekemiini havaintoihin.

Lastenkammarin lapsilla on mahdollisuus osallistua päiväkodin arkeen mm. keittiöapulaisena tai toimia apulaisena muunlaisissa pienissä askareissa. Isommille lapsille annettiin enemmän vastuuta tarkoituksella. Esimerkiksi jumppahetkillä parit muodostettiin niin, että pienempää lasta oli aikuisen sijaan ohjaamassa ja apuna isompi lapsi. Usein nämä tilanteet toimivat hyvin ja isompi lapsi toimii hyvänä malliesimerkkinä. Isommat lapset toimivat osaavat jo päiväkodin säännöt ja opettavat niitä pienemmille. Lastenkammarin lapset ovat avuliaita ja mielellään välillä toimivat aikuisen apuna, kun tietävät että saavat siitä kannustusta ja kiitosta. Vaikka osallistavaa toimintaa on enemmän isommille lapsille, osa lastenkammarin toiminnasta pyrkii huomioimaan pienimmätkin lapset.

Projektin loppupuolella huomasin, että projekti olisi kaivannut enemmän kokonaisvaltaisempaa suunnitelmaa. Välillä tuntui, että oman haasteensa projektille toi se, että toteutin sen yksin. Muutamina kertoina koin lapsiryhmän hallinnan haastavaksi. Projektin tietoperusta on laaja ja monipuolinen. Projektin kannalta olisi ollut parempi, jos olisin ennen projektia tutustunut aineistoon ja teoriaan. Teoriaa olisin voinut hyödyntää paremmin pienryhmätoimintojen suunnittelu ja toteutus vaiheessa. Projektin toteutus olisi tuolloin ollut

myös suunnitelmallisempaa ja olisin saanut toteutettua parempia pienryhmätoimintoja. Paljon suunnittelemani asioita jäi toteuttamatta ja toimin nyt eritavoin, kun olen perehtynyt teoriaan.

Projektin aikana pohdin jatkotutkimusaiheita, ja yksi voisi olla lasten osallisuuden tutkiminen eri päiväkodeissa, joista voisi erottaa, miten paljon eroja päiväkodeissa on lasten osallisuuden tukemisessa ja hyödyntämisessä. Jatkotutkimuksessa voisi vertailla eri päiväkotien lapsia osallistavaa toimintaa ja kuinka sitä voidaan parantaa ja miksi osallistavaa toimintaa pitäisi päiväkodeissa olla. Mielenkiintoista olisi myös selvittää kunnallisten ja yksityisten päiväkotien eroavaisuuksia, koska monet yksityiset päiväkotiyrittäjät eivät ole olleet tyytyväisiä kunnan päiväkotien toimintaan ja siksi aloittaneet oman päiväkotitoiminnan.

Loppuun lasten mietteitä, siitä mitä varhaiskasvatus on: (lasten nimet muutettu)

Silleen et neuvoo hyvin lasta ja antaa elämäohjeet. (Tytti 6 v.)

Varhaiskasvatus on sitä, että jos on pikkuveli tai pikkusisko niin näyttää esimerkkiä. (Henna 6 v.)

LÄHTEET

- Aluehallintavirasto. 2013. Perhe- ja sosiaalipalvelut. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.avi.fi/web/avi/perhe-ja-sosiaalipalvelut;jsessionid=F834F7EA337688C04EAFFFE65F1797E#.VGDeXah_sc0
Luettu 10.11.2014
- Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.
- Böök, M L. & Perälä-Littunen, S. 2010. Vastuullisen vanhemman velvoitteet. Kasvatus 41. 1/2010, 41–52.
- Elinkeinoverolaki 24.6.1968/360.
- Eläkevakuutuslaki 1741/2009.
- Eronen, A. 2005. Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden suhtautuminen yrittäjyyteen. Opinnäytetyö. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/7494/KHL2YAULIE.pdf?sequence=1>
Luettu 13.5.2014.
- Hakalehto-Wainio, S. 2013. Lapsen oikeudet ja lapsen etu lapsen oikeuksien sopimuksessa. Teoksessa: Lapsioikeus murroksessa. (toim.) Hakalehto-Wainio, S. & Nieminen, L. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus. 17–52.
- Henkilötietolaki 22.4.1999/523
- Hujala, E. & Parrila-Haapakoski. 1998. Laadun arvioinnin lähtökohtia varhaiskasvatuksessa. Teoksessa: Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Toim. Hujala, E. & Parrila-Haapakoski, S. Oulu: Oulun yliopistopaino. 47–57.
- Huttunen, E. 1989. Päivähoidon toimiva arki- varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittäminen. Jyväskylä: Gummerus Oy.
- Jakobsson, A. 2011. Pedagogiaa pohjoisessa –Anne Jakobsson. Luentomateriaali. Kokkolan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus.
- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? –Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoidossa. Helsinki: Gaudeamus.
- Kansanterveyslaki 28.1.1972/66.
- Kauppinen, S. 2010. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijoiden arvioita peruspalvelujen tilasta. Helsinki: Yliopistopaino.
- Karling, M., Ojanen, T., Sivèn, T., Vihunen, R. & Vilèn, M. 2008. Lapsen aika. Helsinki: WSOY Oppimismateriaalit Oy.

- Kela. 2013. Yksityisen päivähoidon tuottajat. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kela.fi/yksityisen-paivahoidon-tuottajat> Luettu: 15.8.2014.
- Kela. 2014a. Kotihoidon tuki. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.kela.fi/vanhempainvapaan-jalkeen_kotihoidon-tuki Luettu 19.8.2014.
- Kela. 2014b. Yksityisen hoidon tuki. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.kela.fi/vanhempainvapaan-jalkeen_yksityisen-hoidon-tuki Luettu 19.8.2014.
- Kela. 2014c. Jos palkkaat yksityisen hoitajan. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.kela.fi/yksityisen-hoidon-tuki_jos-palkkaat-hoitajan Luettu 19.8.2014.
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito – työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Komi, T. 2013. Laadukas varhaiskasvatus lähtee koulutuksesta. Lastentarha 2/2013. 14–15.
- Komi, T. 2014. Laadukas varhaiskasvatus tuottaa menestyjiä. Lastentarha 1/2014. 10–12.
- Kosola, T. 2001. Lasten päiväkotiyrittäjyys – Yrittäjäksi ryhtyminen ja toiminta yrittäjänä. Pro gradu –tutkielma. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta.
- Kuntaliitto 2007. Sosiaali- ja terveystalouden hankinta ostopalveluna. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/soster/hallinto-jarjestaminen-tuottaminen/sote-ostopalvelu/Documents/Sosiaali_ ja_ terveystalouden_hankinta_ostopalveluna%5B1%5D.pdf Luettu 19.8.2014.
- Kärkkäinen, M-L. 1998. Miten julkinen hallinto valvoo ja ohjaa varhaiskasvatuksen ja päivähoiton laatua? Teoksessa: Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Toim. Hujala, E. & Parrila-Haapakoski, S. Oulu: Oulun yliopistopaino. 36–41.
- Laattala, P. & Raitala, M. 1998. Tilaa leikkiä! –Lasten ajatuksia päivähoidosta. Teoksessa: Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Toim. Hujala, E. & Parrila-Haapakoski, S. Oulu: Oulun yliopistopaino. 108–133.
- Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36.
- Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.4.2005/272.
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812.
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta 3.8.1992/733.
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922.
- Lastensuojelulaki 13.4.2007/417.

- Leinonen, T., Lumme, S. & Salonen, K. 1998. Vanhemmat päivähoidon laadun arvioitsijoina. Teoksessa: Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Toim. Hujala, E. & Parrila-Haapakoski, S. Oulu: Oulun yliopistopaino. 104–107.
- Mattila, K-P. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Meretniemi, I. & Ylönen, H. 2009. Yrityksen perustajan käsikirja. Helsinki: Otava.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2011. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.
- Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.
- Pajulammi, H. 2013. Lapsen oikeus osallistua. Teoksessa: Lapsioikeus murroksessa. (toim.) Hakalehto-Wainio, S. & Nieminen, L. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus. 89–123.
- Palkkaturvalaki 866/1998.
- Parkkinen, K. 1999. Yrittämisestä ammatti. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Partio, L. 2013. Laatu lapsille. Mannerheimin lastensuojeluliiton jäsenlehti – Lapsemme. 3/2013. 8–12.
- Pirinen, R. 2000. Yrittäjäyys ihmisen sekä sosiaali- ja terveysalan toimintayksikön toimintatapana. Teoksessa: Hyvinvoinnin palapeli. Pohjois-Savon ammattikorkeakoulun B-julkaisusarja, 3/2000. 168–219.
- Puustinen, T. 2006. Avain omaa yritykseen. Kauniainen: Kirjakas.
- Raittila, R. 2009. Ympäristön lapset - lasten ympäristö. Teoksessa: Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Toim. Alanen, L. & Karila, K. Tampere: Vastapaino. 227–248.
- Rauas 2013. Etiikka työpaikalla. Spiikki 2/2013. 17.
- Sairausvakuutuslaki 1224/2004.
- Saraluhta, T. 2014. Henkilökohtainen tiedonanto, keskustelu. 20.10.2014.
- Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2014. Lasten hoito. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/paivahoito Luettu 10.11.2014.
- Stakes 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Stakes 2007. Yksityisen palvelutuotanto sosiaali- ja terveyshuollossa 2004. Helsinki: Yliopistopaino.

Stenvall, E. & Seppälä, U. 2008. Talo lapsia varten – Lapsen osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.socca.fi/files/100/Talo_lapsia_varten_lasten_osallisuus_paivakodissa.pdf Luettu 29.10.2014

Strandell, H. 2006. Perheen ajat. Helsingin yliopisto. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2007/11/politiikkaohjelma/H.Strandell_Perheen_ajat.pdf Luettu 25.8.2014.

Sutinen, M. & Viklund, E. 2004. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Kuopio: Savonia ammattikorkeakoulun julkaisusarja B6/2004.

Talentia 2012. Arki, arvot, elämä, etiikka –Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Helsinki: Kinestasis Oy.

Tauriainen, L. 1998. Laadunarviointi varhaisvuosien erityiskasvatuksen näkökulmasta. Teoksessa: Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Toim. Hujala, E. & Parrila-Haapakoski, S. Oulu: Oulun yliopistopaino. 88.

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos, 2011. Tuotteistaminen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/tyokalut/iakkaiden-neuvontapalvelut-ja-hyvinvointia-edistavat-kotikaynnit/kehittaminen-ja-yhteisty/toiminnan-kehittaminen/tuotteistaminen-ja-mallinnus/tuotteistaminen> Luettu 28.8.2014.

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459.

Tjeder, K. & Wacström, K. 1998. Omakuva onnistuu aina. Liikuntapedagogiikan Progradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Tulo- ja varallisuusvero laki 1043/1974.

Työaika- ja vuosilomalaki 162/2005.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2008. Työllisyys, yrittäjyys ja innovaatiot työ- ja elinkeinoministeriön talousarvioehdotuksen painopisteinä. Tiedote. Saatavissa: <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=235555> Luettu: 19.4.2014.

Työsopimuslaki. 55/2001.

Unicef. 2014. Mikä on lapsen oikeuksien sopimus? Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus/> Luettu 29.10.2014

Valvira 2012. Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien omavalvontasuunnitelman laatimista, sisältöä ja seuranta koskevat määräykset. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.valvira.fi/files/tiedostot/m/a/Maarays_%20omavalvontasuunnitelmasta.pdf Luettu 15.8.2014.

Valvira. 2014. Etusivu. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.valvira.fi/> Luettu 21.10.2014

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2008. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY Oppimismateriaalit Oy.

Yrittäjän eläkelaki 1272/2006.

Yrityssuomi. 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.yrityssuomi.fi/fi/yritysmuodot> Luettu 15.8.2014.

Österberg-Högstedt, J. 2009. Yrittäjänä ammatissaan sosiaali- ja terveysalalla - Yrittäjyyden muotoutuminen kuntatoimijoiden ja yrittäjien näkökulmasta. Turku: Turun kauppakorkeakoulu. Väitöskirja. Saatavissa: http://info.tse.fi/julkaisut/vk/Ae3_2009.pdf Luettu: 13.5.2014.

Johanna Forsell

PÄIVÄKODIN ARKI LAPSEN SILMIN

Yksityisen päiväkodin liiketoimintasuunnitelma hyödyntäen lasten osallisuutta päätöksenteossa

**Projektisuunnitelma
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Tammikuu 2014**

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET	2
2.1 Tarkoitus ja tavoitteet	2
2.2 Tulosten määrittely ja laatu	3
3 TIETOPERUSTA	4
4 PROJEKTIN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA AIKATAULU	5
4.1 Projektin suunnittelu	5
4.2 Projektin toteutus ja työvaiheet	5
4.3 Projektin aikataulu	6
4.4 Projektin mahdolliset ongelmat ja ratkaisut	6
5 PROJEKTIORGANISAATIO JA BUDJETTI	8
5.1 Projektiryhmä ja projektipäällikkö	8
5.2 Projektin budjetti	8
6 PROJEKTISSA HYÖDYNNETTÄVÄ KIRJALLISUUS	9
LÄHTEET	10

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni idea lähti haaveesta perustaa oma yksityinen päiväkoti. Projektioinnäytetyössäni hyödynnän lapsinäkökulmaa päiväkodin arjen kulusta Kokkolassa sijaitsevassa yksityisessä päiväkoti Lastenkammarissa. Tavoitteena on hyödyntää ja kehittää yksityisen päiväkodin kodinomaisuutta lasten toiveiden mukaisesti. Haaveenani omassa päiväkodissa on myös hyödyntää lasten toiveita päiväkodin arjesta, jotta he voisivat kokea olonsa turvaliseksi ja viihtyisivät päiväkodissa vanhempien ollessa töissä. Tärkeänä pidän myös kasvatuskumppanuutta, jossa vanhemmat ovat lastensa asiantuntijoita, mutta päiväkodin henkilökunta on kasvatuksen asiantuntijoita. Päiväkoti antaa tukea lasten kasvatukselle ja jokainen lapsi ja perhe otetaan yksilöllisesti huomioon.

Aiheeni on ajankohtainen sillä ministeriö kannustaa yritysten perustamiseen. Haluan omalla yritykselläni tarjota työpaikan, jossa kaikki työntekijät ovat tasa-arvoisia ja kaikille annetaan mahdollisuus kehittyä ja toteuttaa myös itseään omassa työssään lasten kanssa.

Asiasanat: Lasten osallisuus, liiketoimintasuunnitelma, päiväkodinarki, sosiaalialan yrittäjyys, varhaiskasvatus, yksityinen päiväkoti.

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

2.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tarkoitus on kartoittaa ja selvittää mitä uuden yrityksen perustaminen vaatii sosiaalialalla. Vaikka opinnäytetyöni keskittyy yksityisen päiväkodin perustamiseen, liiketoimintasuunnitelma, lait, asetukset sekä toimiluvat ovat yhteinen pohja jokaiselle sosiaalialan yritystä suunnittelevalle. Tällä hetkellä ministeriötä myöten kehoitetaan yrittäjyyteen ja oma haaveeni on ollut jo pitkään oma yritys. Toivon, että opinnäytetyöni rohkaisee muitakin yrittäjyydestä kiinnostuneita miettimään mahdollista omaa sosiaalialan yritystä.

Alla olevasta taulukosta (TAULUKKO1.) näkee tulostavoitteen, toiminnallinen tavoitteen sekä oppimistavoitteen, joita on kuvattu asiakkaan eli lasten näkökulmasta, organisaation eli yksityisen päiväkotin Lastenkammarin sekä opiskelijan omasta eli minun näkökulmasta. Projektiopinnäytetyön toiminnallinen osuuden aion toteuttaa yksityisessä päiväkotin Lastenkammarissa, jossa tarkoitukseni on päästä näkemään yksityisen päiväkodin arkea lapsinäkökulmasta. Lastenkammari markkinoi yksityistä päiväkotia kodinomaisuudella ja tätä on tarkoitus miettiä suhteessa päiväkodin toimintaan ja arkeen. (Lastenkammari 2014.)

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet

	ASIAKAS	ORGANISAATIO	SA-ITSE
TULOS-TAVOITE	Saada lasten ääni kuuluviin ja näkyviin päivähoitoon arjessa sekä lasten osallistaminen päivähoitossa.	Antaa mahdollisuus kannustaa lapsia omien ideoidensa toteuttamiseen ja toteuttaa päivähoitoa lasten silmin.	Opinnäytetyö sekä liiketoimintasuunnitelma pohjalle, ennen mahdollisen päiväkodin perustamista.
TOIMINNALLI-NEN TAVOITE	Toteuttaa interventiot lapsiryhmässä korostaen kodinomaisuutta ja lasten osallisuutta, niin että lapset viihtyvät päivähoitossa.	Kodinomaisuuden säilyttäminen ja toteuttaminen sekä lasten toiveiden kuuleminen. Firmaksin kanssa tehtävä yhteistyö yrityksen perustamiseen liittyen.	Oppia ohjaamaan sekä hallitsemaan lapsiryhmää niin, että lapsinäkökulma korostuu ja syntyy paljon vuoropuhelua lasten kanssa.

OPPIMIS-TAVOITE	Nähdä lapsen viihtyminen ja kehittää lasten luottamusta päivähoitossa.	Lasten ideoita hyödynnettäisiin päivähoitoarjessa ja työntekijät kokisivat ahaa-elämyksiä.	Oma ammatillinen kehittyminen, ja ryhmän ohjaus. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen ja yrittäjyysoppiminen.
-----------------	--	--	---

2.2 Tulosten määrittely ja laatu

Opinnäytetyön tarkoitus on pohtia sosiaalialan yrittäjyyttä ja yrityksen toiminnan suunnittelua sekä huomioida asiakkaan näkökulma yrityksen perustamisessa, joka on omassa opinnäytetyössäni Lastenkammarin hoitolapset. Toiminnallisen osuuden eli interventioiden laatu koostuu Lastenkammarin työntekijöiden ja lasten saamasta palautteesta koko projektin ajan. Palautetta lapsilta saan interventio-osuuden aikana heidän toiminnastaan ja viihtyvyydestään. Näin toiminnallisesta osuudesta saa palautetta ilman kyselyjä. Myös kyselyt lapsilta ovat tärkeitä laadukkaan intervention ja jatkuvuuden kannalta.

Jokaisen intervention jälkeen teen omia havaintoja lapsista, ja pohdin onko jotain kehitettävää seuraavaan interventioon. Lapset saavat mahdollisimman monipuolisesti toteuttaa itseään sekä miettiä, mikä päiväkodin arjessa on mukavaa, mitä tekemistä saisi olla enemmän ja mitä vähemmän. Interventiot ovat onnistuneita, kun lapsilla on mukavaa. Hyödynnän sekä lapsiryhmän vuoropuhelua että jokaisen lapsen yksilöllistä kokemusta päiväkodin arjesta. Interventioiden laadusta vastaan minä ja pyrin suunnittelemaan toiminnan mahdollisimman paljon lasten näkökulmasta. Laadulliseen toimintaan kuuluu myös tiedon ja opitun hyödyntäminen sekä työntekijöiden näkökulma ja palaute, koska he tuntevat päiväkodin lapset ja toimintatavat. Interventioiden jälkeen pyrin käymään työelämäohjaajan ja muiden työntekijöiden kanssa läpi interventioita ja otan heiltä vastaan palautetta ja kehittämisideoita.

3 TIETOPERUSTA

Yritystä mietittäessä on hyvä tutkailla omaa ammattitaitoaan ja pohtia onko itsestä johtamaan yritystä ja sen muita työntekijöitä. Samalla yrittäjä on vastuussa yrityksen taloudesta ja hänen on oltava valmis laittamaan likoon myös henkilökohtainen taloutensa. Yrittäjä on vastuussa myös markkinoinnista ja siitä, että yrityksen maine pysyy hyvänä. Yrityksen perustaminen vaatii paljon tietoa eri lainsäädännöistä ja niiden tutkiminen vie paljon aikaa. Haluan tällä opinnäytetyöllä helpottaa ja rohkaista uusia yrittäjiä perustamaan sosiaalialan yrityksiä vaikka lainsäädäntö on haasteellinen kenttä. Liiketoimintasuunnitelma on selkeä ja sen avulla näkee yrityksen kokonaisuuden hyvässä paketissa, joka on suunniteltu tarkkaan asioita pohtimalla. (Meretniemi & Ylönen 2009, 10; Sutinen & Viklund 2004, 38–39.)

Tärkeänä osana opinnäytetyötäni on lapsinäkökulma päiväkotiarjesta sekä kasvatuskumppanuus. Kallialan (2012) mukaan yhteistyö ja luottamus lasten vanhempien kanssa ovat avain lapsen hoidon ja kasvatuksen onnistumiselle.

4 PROJEKTIN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA AIKATAULU

Projektin toteutuminen vaatii suunnitelmallisuutta ja aikataulutusta omien menojen ja asetettujen palautuspäivämäärien kanssa, jos aion valmistua ajallaan joulukuussa 2014. Suurin osa projektista on jo melkein toteutunut, kun sen on suunnitellut hyvin. Näin ei myöskään aikataulullisesti tule vastaan liian suuria ongelmia, joista ei yksin selviytyisi tämän projektin aikana. Projekti toteutuu keväällä 2014 yksityisessä päiväkotiki Lastenkammarissa.

4.1 Projektin suunnittelu

Projektin suunnittelu lähti liikkeelle jo ensimmäisenä kouluvuodenani, kun kuulin että on mahdollista toteuttaa opinnäytetyö yrityksen perustamisesta. Koska haluan lastentarhanopettajan-kelpoisuuden, siihen on liitettävä päiväkotiki-ikäiset lapset, joten opinnäytetyö on oivallinen tilaisuus tehdä paperityöt aluksi ennen kuin joskus tulevaisuudessa toteutan haaveeni oman päiväkodin perustamisesta. Projektiin kuuluu selvittää sosiaalialan yrityksen perustamisvaatimukset sekä kaikki se mitä yrityksen perustamiseen kuuluu muun muassa selvittää lakeja. Toiminnallisen osuuden suunnittelussa toteutan lapsinäkökulmaa, jonka toivoisin myös toteutuvan omassa päiväkodissani.

4.2 Projektin toteutus ja työvälineet

Toteutan projektini toiminnallisen osuuden yksityisessä päiväkotiki Lastenkammarissa yhteistyössä lasten ja päiväkodin henkilökunnan kanssa. Koska opinnäytetyöni perustuu lapsinäkökulmaan, haluan suunnitella toiminnallista osuutta lapsia havainnoiden ja hyödyntäen heidän omia lempiasioitaan päiväkodin arjessa. Projektissa muita yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Keski-Pohjanmaan Uusyrityskeskus FIRMAXI, jonka kautta olen tehnyt liiketoimintasuunnitelmaa osana opinnäytetyötäni.

4.3 Projektin aikataulu

Toiminnallinen osuus opinnäytetyöstäni toteutuu keväällä 2014 yksityisessä päiväkotiki Lastenkammarissa. Teoreettista pohjaa alan kirjoittamaan syksyllä 2013, joka jatkuu keväällä ja kesällä 2014. Luvat opinnäytetyölle pyrin hankkimaan syksyn 2013 aikana, jotta toiminnallisen osuuden voi aloittaa keväällä 2014. Opinnäytetyön seminaari on syksyllä 2014, jolloin myös opinnäytetyön olisi tarkoitus olla valmis. Alla oleva taulukko (TAULUKKO 2.) kuvaa aikataulutusta projektin suhteen.

TAULUKKO 2. Opinnäytetyön aikataulu

AIKA	TEHTÄVÄT
Syksy 2011	idea projektista herää
28.11.2012	aihepiiriseminaari
Marraskuu 2012 - Toukokuu 2013	projekti- ja liiketoimintasuunnitelman työstäminen
29.5.2013	opinnäytetyö seminaari
Syyskuu 2013	Esitin projektin idean sekä luvan pyytäminen yksityisen päiväkotiki Lastenkammarin lastentarhanopettajalta Tiina Saraluhdalta.
loka- marraskuu 2013	Projektisuunnitelman hyväksyttäminen, tutkimuslupien haku
syys-joulukuu 2013	Tutustuminen teoriaan ja opinnäytetyön kirjoittamista sekä interventioiden suunnittelua.
Kevät 2014	Interventioiden toteuttaminen Lastenkammarissa.
kevät ja kesä 2014	Opinnäytetyön kirjoittaminen ja viimeistely
syksy 2014	Opinnäytetyön tarkastus ja hyväksyttäväksi jättäminen
marraskuu 2014	Opinnäytetyön seminaariesitys
marraskuu 2014	Kypsyyskoe

4.4 Projektin mahdolliset ongelmat ja ratkaisut

Opinnäytetyön tekeminen yksin tuo omat haasteensa projektin toteutumiselle. Kun opinnäytetyön tekee yksin ja ei ole kaveria, joka kannustaa ja motivoi silloin, kun itselle tulee epätoivoinen olo. Interventiot tuovat projektiin oman haasteensa, sillä ne täytyy miettiä itsekseen, eikä ideointia tapahdu yhdessä työparin kanssa. Taulukko 3. kuvaa erilaisia ongelmia, joita voi esiintyä projektin aikana, mutta samalla se tarjoaa myös ratkaisuja ongelmatilanteisiin.

TAULUKKO 3. Projektin mahdolliset ongelmat ja ratkaisut

ONGELMA	RATKAISU
Interventioiden suunnittelu ja kehittäminen yksin	Hyödyntää lasten ajatuksia, sekä hakea ohjausta ja tukea opettajalta ja työelämän ohjaajilta. Mahdollisesti myös luokkatovereilta.
Ohjaajan sairastuminen	Intervention siirtäminen toiseen ajankohtaan
Aikataulussa pysyminen	Itsensä motivointi sekä saada projektissa mukana olevat sitoutumaan sekä aikataulujen sovittaminen projektissa mukana olijoiden kanssa.
Oma jaksaminen	Realistisen aikataulu oman jaksamisen mukaan, keskittyminen muuhun ja opinnäytetyön ongelmien jakaminen opettajan ja työelämän ohjaajien kanssa.
Jumittuminen, työ ei tunnu etenevän	Pitää rohkeasti pyytää ohjausta, tukea ja kannustusta

5 PROJEKTIOORGANISAATIO JA BUDJETTI

Tässä luvussa mainitsen projektioorganisaation kokoonpanosta ja budjetista, jota opinnäytetyöprojekti vaatii.

5.4 Projektiryhmä ja projektipäällikkö

Projektipäällikkönä toimii sosionomiopiskelija Johanna Forsell ja opinnäytetyön ohjaaja Anne Jaakonaho. Projektin työryhmään kuuluvat lisäksi työelämäohjaajat, lastentarhanopettaja Saraluhta sekä muut Yksityisen päiväkotin Lastenkammarin työntekijät. Lastenkammarin hoitolapset ovat myös osa projektiryhmää. Olen ollut myös yhteydessä Uusyrityskeskus FIRMAXI:n yritysneuvojaan liiketoimintasuunnitelman tiimoilta.

5.5 Projektin budjetti

Projektin kustannukset koskevat lähinnä materiaalikustannuksia, joista vastaan osittain itse. Suunnitteilla on ottaa käyttöön nalle, joka motivoi lapsia toiminnallisissa tuokioissa eli interventioissa. Päiväkotin Lastenkammari osallistuu tarvehankintoihin, joita käytän toiminnallisessa osuudessani muun muassa kartonki, kynät, askarteluvälineet ym. Interventioita toteutan Lastenkammarin sisä- ja ulkotiloissa, joten tiloja ei tarvitse vuokrata, eikä tule lisäkustannuksia. Koska en aio perustaa päiväkotia heti valmistumisen jälkeen tai projektin yhteydessä siitä ei kerry kustannuksia.

6 PROJEKTISSA HYÖDYNNETTÄVÄ KIRJALLISUUS

Kirjallisuus koostuu suurimmaksi osaksi eri lakien ja säädösten selvityksestä sosiaalialan yritystä perustaville. Lakeihin ja säädöksiin kuuluvat muun muassa Laki yksityisistä sosiaalipalveluista, Sosiaali- ja terveysministeriön asetus, Laki sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista. Nämä lait koskevat lähinnä yrityksen perustamista ja siihen vaadittavia toimia. Laki lasten päivähoidosta ja lastensuojelulaki liittyvät taas työhön lasten kanssa, jonka tulee toteutua myös yksityisessä päivähoidossa. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista sekä työsopimuslaki koskee taas yrityksen työntekijöitä, joista työnantajan tulee olla perillä, jotta työntekijöiden asema on turvattuna.

Kirjallisuuteen kuuluu myös lapsinäkökulman ja osallisuuden selvittäminen päiväkodin arjessa. Näitä haluan korostaa opinnäytetyössäni ja toivoisin niiden toteutuvan myös omassa päiväkodissa sekä kunnallisissa päiväkodeissa ja muissa päivähoito paikoissa.

LÄHTEET

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa. Helsinki: Gaudeamus.

Yksityinen päiväkotit Lastenkammari 2014. Www-sivut. Saatavissa:
<http://www.lastenkammari.fi/> Luettu 10.5.2014.

Meretniemi, I. & Ylönen, H. 2009. Yrityksen perustajan käsikirja. Helsinki: Otava.

Sutinen, M. & Viklund, E. 2004. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Kuopio: Savonia ammattikorkeakoulun julkaisusarja B6/2004.

Hei Lastenkammarin vanhemmat!

7.3.2014

Olen sosionomi-opiskelija ja teen kevään aikana opinnäytetyötäni lasten päivähoidosta, heidän näkökulmastaan Lastenkammarin arjesta. Tavoitteena on selvittää, mikä on lasten mielestä mukavaa toimintaa ja mitä leikkiä/toimintaa he mahdollisesti toivovat päivähoiton aikana. Teemme toiminnallisia tuokioita lasten kanssa liittyen päivähoitoon ja Lastenkammarin ympäristöön mm. maalaamme, suunnistamme lastenkammarin sisä- ja ulkotiiloissa sekä suunnittelen yöhoidon aikana toteutettavaa toimintaa, joka on perjantaina 11.4.. Kysynkin nyt teiltä vanhemmilta, että voinko tarvittaessa valokuvata tai video kuvata lapsenne toimintoja tuokioiden aikana? Mitään valokuvia tai videokuvaa ei tule lopulliseen kirjalliseen työhöni vaan nämä ovat lähinnä seminaaria varten, jossa esittelen ryhmäläisilleni omaa opinnäytetyötä ja jossa jokaisella on vaihtolovelvollisuus. Aloitan opinnäytetyöni viikolla 13 ja toivoisin että saisin vastauksenne maanantaihin 24.3. mennessä.

Ympyröi, jos lastanne voi:

- Valokuvata
- Videokuvata

Kiitos!

Ystävällisin terveisin: Sosionomi-opiskelija Johanna Forsell ☺

YÖHOITO perjantaina 11.04.2014

- Perjantaina 11.04 järjestämme lapsille yöhoidon.
  - * Illan aikana opiskelija Johanna toteuttaa opinnäytetyöhön liittyviä leikkihetkiä ulkona ja sisällä.
- Yöhoitoon tarvitset mukaan:
  - yöpuvun ja unikaverin, hammasharjan ja vaihtovaatteet lauantaiamua varten sekä
  - makuupussin tai liinavaatteet (päiväunilapsilla päiväkodin liinavaatteet valmiina omissa sängyissä)
  - taskulampun.
- Lauantaiamuna lapset voi noutaa klo 9.00 - 10.00
- Muistattehan ilmoitella ti 08.04. mennessä, osallistuuko lapsenne yöhoitoon.

Kiitos!

Projektin Nunu-nalle tarinat

Uuden nallen tarina 11.4.

Tunnelma Lastenkammarissa oli alakuloinen. Viikonloppu oli alkanut ja kaikki lapset sekä aikuiset ovat kotonaan vapaalla, eikä kukaan ollut leikkimässä Lastenkammarin leluilla. Leluilla oli tylsää.

"Ei ole mitään tekemistä", sanoi nalle.

"Ei todellakaan ja nyt on vasta perjantai", sanoi Barbie.

"Tässä ehtii tylsistyä ennen kuin on edes ilta. Mitä tekemistä keksisimme?", kysyi Lego-ukko.

"Voisimme laittaa hiuksiamme ja sovittaa ihania mekkoja", ehdotti Barbie.

"Ääh.. Tylsää.. ei minulla ole edes hiuksia"; sanoi Duplo-ukko.

"Ehkä voisimme rakentaa kilparadan ja ajaa kilpaa", autot ehdottivat.

"Ei meillä kaikilla ole autoja tai renkaita allamme, jotta voisimme ajaa kilpaa", sanoi Urpo.

"Ja kilpaileminen on tylsää, jos ei voita", jatkoi Turpo.

Pian nukke huomasi uuden nallen pöydällä, joka oli seurannut muiden lelujen väittelyä.

"Kuka sinä oikein olet", nukke kysyi.

"Olen nalle, mutta en tiedä nimeäni, sillä kukaan ei ole sanonut sitä", sanoi nalle ujosti.

"Taidat olla uusi?", sanoi Urpo.

"Kyllä, enkä ole varma missä olen?", sanoi uusi nalle.

Lapsilta kysytään: - Kuka kertoo missä uusi nalle on?

"Päiväkodissa, mutta eihän täällä ole lapsia leikkimässä leluilla", ihmetteli uusi nalle.

"Niinpä niin, koska tänään on perjantai ja kaikilla on viikonloppu", sanoi Turpo harmitellen.

"Mikäs se viikonloppu oikein on?", kysyi uusi nalle ihmetellen.

Lapset kertovat; mitä tietävät viikonlopusta, milloin viikonloppu loppuu?

"Ahaa, mielenkiintoista", uusi nalle sanoi. *"Olisi kiva nähdä mitä kaikkea täällä voi tehdä" Mitä lapset leikkivät tai tekevät silloin, kun he ovat täällä Lastenkammarissa hoidossa?*

Muut lelut jäivät pohtimaan Lastenkammarin lasten lempileikkejä.

Luettele lasten lempipuuhiä; mm. kotileikki, vakoiluleikki(isot), työkaluleikit(pienet), tyttöjen suosioissa.. Lasten vuoro kertoa uudelle nallelle lempi puuhansa.

Lopuksi muut lelut esittelevät päiväkodin uudelle nallelle ja he ovatkin keksineet paljon tekemistä viikonlopulle odotellessaan lapsia ja aikuisia päiväkotiin maanantaiaamuna.

Metsäretki 30.4.

Uusi nalle on seurannut Lastenkammarin lasten leikkejä nyt muutaman viikon ajan. Se on nähnyt miten lapset istuvat hienosti aamuhetkillä, kuunnellen Tiinaa, Annikaa ja Jaanaa. Se on tehnyt paljon havaintoja lasten erilaisista leikeistä ja peleistä. Nalle on saanut myös paljon uusia kavereita. Nallelle on kuitenkin tullut koti-ikävä ja nyt se halusi näyttää Lastenkammarilaisille kotiaan.

Lapsilta kysytään:

- **Missä nalle-karhut asuvat?** (lapset vastaavat)
- **Mitä karhut tekevät talvisin?** (lapset vastaavat)

Uusi nalle haluaa leikkiä metsässä omaa lempileikkiään.

- **Ovatko lapset mukana?**

Seuraavaksi leikitään ”nalle käskee” -leikkiä, joka toimii ”kapteeni käskee” -leikin tavoin.

Uusi nalle sai koti-ikävän taltutettua ja nyt sillä hiukan maha kurnii. Nyt voisi olla eväiden syönnin aika yhdessä lasten kanssa, nalle tuumi.

Paneeli 15.5.

Uusi-nalle on pitänyt kovasti Lastenkammarin leikeistä ja muusta toiminnasta. Hän on pitänyt muskarista, äitienpäiväkortti-askartelusta, metsäretkistä, ulkoiluista ja lasten kivoista leikeistä.

Nalle ei ole vielä osannut päättää, mikä olisi hänen lempileikkinsä. Nalle toivoisi, että lapset auttaisivat häntä päätöksen teossa. Toteutetaan parlamentti, jossa lapset vastaavat vuorollaan seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä ovat teidän lempileikkejä? Entä toiminta tuokiot?**
- Millaisia leikkejä lapset leikkivät kotonaan? Entä päiväkodissa?**
- Millaisia leikkejä lapset leikkivät ulkona ja mikä ulkoilussa on kivointa?**
- Mitä lapset haluaisivat tehdä päiväkodissa?**
- Muistavatko lapset mikä oli nallen lempileikki metsässä?**
- Mikä oli ”nalle käskee” -leikissä tärkeintä?**

Lopuksi käsi äänestys seuraavista asioista: Kuka pitää...

Roolileikeistä, jumppatuokiosta, muskarista, retkistä, askartelusta, oma lelu päivästä?

Nyt nalle on saanut jonkinlaisen kuvan siitä, mikä on hänen lempijuttunsa päiväkodissa.

Nallen nimeäminen 21.5.

Uusi nalle on surullinen. Sillä ei ole vielä nimeä. Kaikilla muilla on nimi, muttei hänellä. Hänelle ei ole muistettu antaa nimeä, ennen kuin hän muutti Lastenkammariin. Hän on pohtinut, puhkinut ja pähkäillyt nimeään, muttei sopivaa löydy. Hän on miettinyt erilaisia vaihtoehtoja, kuten:

Nalle Luppakorva, Nalle-Puh, Urpo tai Turpo...

Mutta nämä nimet ovatkin jo jonkin muun nallen nimiä. Mitä hän oikein keksisi?

– Voisiko lapset auttaa nalle, keksimään hänelle ihan ihka oma nimi?

Otetaan lapsilta nimi ehdotuksia vastaan. Lopulta lapset saavat äänestää nallelle uuden nimen.

Lopetus 24.6.

Nunnu-nalle on viihtynyt Lastenkammarissa hyvin! Hän pitää paljon lasten leikeistä niin ulkona kuin sisällä. Välille se saattaa ikävöidä kotiinsa metsään, mutta se on aina kovasti halunnut päästä päiväkotiin. Kevään aikana se on oppinut paljon, eikä se olisi koskaan uskonut, miten kivaa päiväkodissa voi olla. Se on saanut paljon uusia kavereita ja oppinut paljon uusia leikkejä.

Mietitään erilaisia päiväkodin sääntöjä: Aikuisten kuunteleminen, muiden lasten huomioiminen, pöytätavat jne..

Mitä Nunnu-nalle tekee jatkossa? Saako se jäädä päiväkotiin? Leikkivätkö lapset hänen kanssaan?

Kyselylomake

27.6.2014

Nimesi: _____ Ikä: _____
 Lempilelu: _____ Lempileikki: _____
 Lempiruoka: _____
 Kuka on paras kaverisi päiväkodista? _____

Tuletko mielelläsi päivähoitoon?

--	--	--

Mitä haluaisit tehdä päiväkodissa?

Oletteko aikuisten kanssa suunnitelleet toimintaa päiväkodissa? Millaista toimintaa?

Mitä mieltä olet aamuhetkistä?

--	--	--

Mikä on kivaa aamuhetkissä? Mitä olet oppinut?

Mitä mieltä olet ulkoilusta?

--	--	--

Mikä on kivointa ulkoilussa? Mitä haluaisit tehdä ulkona?

Mitä mieltä olet yöhoidosta?

--	--	--

Mikä on kivointa yöhoidossa?

Mitä olet oppinut päiväkodissa? Mitä haluaisit vielä oppia?

Onko päiväkodissa sinua kiinnostavia leluja ja pelejä?

--	--	--

Mitä pidit Nunnun nallen leikkihetkistä?

--	--	--